יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען (טאבעלע פון דער מלוכה־לאטעריע — זעה זייט 9)

נייער פאלקסבלאט

№ 44	Łódź, Wtorek 20 lutego 1934 r.	צוועלפטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, ה׳ אדר תרצ״ד	№ 44

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נ״ע יעקב ב״ר אברהם ז״ל קאהאן

(אינדוסטריעלער)

איז געשטארבען מאנטאג, דעם 19. פעברואר 1934, אין עלטער פון 74 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, דעם 20 פעברואר ד. י. 2.15 א זייגער באכט. פון טהרה־הויז

וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

מ׳בעט נישט צו בעליינגען מיין קאנדאלענץ־וויזיטען.

באך לאנגע און שווערע ליידען איז נעבטען געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער און אקטיווער פערוואלטונגס־מיטגליד

נ״ע יעקב ב״ר אברהם ז״ל קאהאן

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, דינסטאג, דעם 20 פעברואר 1934, 2.15 נאכמ. פון טהרה־הויז ווערען אלע מיטגלידער געבעטען פינקטליך צו קומען, כדי דעם נפטר א צוגעבען דעם לעצטען כבוד

די פערוואלטונג פון „לינת החולים" אין לאדז, פאלודניאווא 19.

בצער עמוק וביגון קודר מודיעים אנחנו בזה על מותו של חבר ועדנו העסקן החשוב והחרוץ בעל מדות טובות הנדבן הידוע

נ״ע יעקב בן ר׳ אברהם ז״ל קאהאן

ומבקשים אנחנו את כל חברי ה„מחסה לזקנים" לבוא לקחת חבל בהלויתו לבית עולמו שתהי׳ היום ביום ג׳ ה׳ אדר בשעה 2.15 אחה״צ מבית הטהרה.

הועד של החברה „מחסה לזקנים"

שטרענגע ווארענונג פון ראבינאט!

צוליב דעם, וואס אונפעראנטווארטליכע פערזאנען שעכטען עופות אין פערשידענע שטאט־טיילען אהן שום אויפזיכט פון ראבינאט און אונטער די געפעהרליכ׳סטע אנטי־סאניטארע בעדינגונגען — ווארענט דער ראבינאט יעדען אייזיגען קאנסומענט ביים קויפען געפליגעל אכטונג צו געבען, אז ס׳זאל האבען אויף זיך א פלאמבע פון לאדזער לעגאלער שחיטה. די פלאמבע ווייזט אויך גלייכצייטיג דעם דאטום פון דער שחיטה.

אויך ווארענען מיר אלע געגזלערס און יאטקע־בעזיצער, אז מיר האבען פערשטארקט די השגחה איבער די עופות־שחיטה, און יעדעם געוועלב, וואס וועט פערקויפען עופות אהן פלאמבעס, וועט גלייך גע׳אסר׳ט ווערען דורכ׳ן ראבינאט.

ועד הרבנים לעדת לודז
ועד הכשרות

מוצש״ק תרומה תרצ״ד.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען דעם 19־טען ד. ח.

נ. ע. יעקב קאהאן

לאנגיעהריגער פרעזעס פון אונזער פערוואלטונג.

אין פערשטארבענעם פערלירען מיר דעם שעפער פון אונזער פעראיין, ליכטיגען אנפיהרער און א מענשען מיט אנ׳עדעלען כאראקטער.

מיר רופען אלע מיטגלידער אבצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג
פון שטרימפ־פאבריקאנטן־פערבאנד
אין לאדז און לאדזער אומגעגענד.

אימיגראציע=פערלייכטערונגען אין ארגענטינע

נייע געזעץ טרעט אריין אין קראפט דעם 7=טען מערץ

בוענאס־איירעס, 19. (יט"א טעלעגראפיש).
דעם 7־טען מערץ ד. י. געהט אריין אין קראפט א נייע אימיגראציע־געזעץ, לויט וועלכע ס'ווערט בעדייטענד פערלייכטערט די אימיגראציע־פארשריפטען. בעזונדערס פאר די ווייטע קרובים פון ארגענטינע־איינוואוינער.

ווידער בלוטיגע צוזאמענשטויסן

ווינ, 19 (ספ. טעל.)

בעת דער נעכטיגער שיסעריי נעבען רויס־מאנסהויף, זענען 4 פערזאן פערוואונדעט געווארען אויך אין זעמערינג, איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס, צווישען „היימווער“ און שוצבונדיסטען", 3 שוצבונדיסטען" זענען דער'הרגט געווארען און 2 זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

היינט בייטאג האט אין צענטער שטאט אויפגעריסען א פעטארדע וואס האט אנגעמאכט גרויסע שאדענס.

צום טראגישען טויט פון בעלגישען קעניג אלבערט

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.)

אלע לאנדאנער צייטונגען האבען אפגעדרוקט גרעסערע אפהאנדלונגען מיט א סך לויב איבערן אומגעקומענעם בעלגישען קעניג אלבערט.

דער ענגלישער אויסערן - מיניסטער סיימאן האט דורכ'ן ראדיא געהאלטען א רעדע צום אנדענק פון פערשטארבענעם קעניג אלבערט.

ניו־יארק, 19. (ספ. טעל.)

פרעזידענט רוזעוועלט האט צוגעשיקט צו דער קעניגין אלמנה עליזאבעטא, א מיטגעפיהל־דעפעשע אין צוזאמענהאנג מיט'ן טראגישען טויט פון בעלגישען קעניג.

בריסעל, 19. (ספ. טעל.)

אויף דער לויה פון בעלגישען קעניג אלבערט וועט נאר קומען פון איטאליען דער קרוינפרינץ אומבערטא, זיין פרוי, דעם בעלגישען קעניגס טאכטער וועט נישט קומען, ווייל פון דער ידיעה אז איהר פאטער איהרער איז געשטארבען, האט זי פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

בריסעל, 19. (ספ. טעל.)

היינט ביינאכט איז אנגעקומען קיין בריסעל דער קרוינפרינץ לעאפאלד מיט זיין פרוי.

די מיטגלידער פון דער רעגירונג האבען זיך אפגעווארט אויפ'ן באנהויף.

נעכטען אווענד איז דער קערפער פון פערשטארבענעם קעניג איבערגעפיהרט געווארען אין שלאס אין בריסעל.

די לויה וועט ספארקומען דאנערשטאג, די קאראנאציע פון קרוינפרינץ אלס קעניג וועט פארקומען פרייטאג אין פארלאמענט.

פוילענס פערטרעטער ביי דער לויה

ווארשא, 19. (טעלעפאניש).

אלס פערטרעטער פון מלוכה־פרעזידענט און פון דער פוילישער רעגירונג און פון דער ארמעע אויף דער לויה פון בעלגישען קעניג אלבערט, איז בעשטימט געווארען דער גענעראל קאנאזשעווסקי.

ווארשא, 19. (טעלעפאניש). דער שעף פון קאבינעט פון קריגס־מיניסטעריום האט היינט אין נאמען פון מארשאל פילסודסקי אויסגעדריקט מיטגעפיהל דעם בעלגישען געזאנדטער אין ווארשא.

פאריז, 19. (ספ. טעל.) די פראנצויזישע רעגירונג האט בעשלאסען אז אין טאג פון דער לויה פון בעלגישען קעניג זאל זיין א נאציאנאלער טרויער.

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.) פרעמיער מאקדאנאלד האט היינט אין פארלאמענט געהאלטען א טרויער־רעדע צוליב'ן טויט פון בעלגישען קעניג.

בריסעל, 19. (ספ. טעל.) קיין בריסעל זענען אנגעקומען די פראנצויזישע מיניסטארען דומערג, הערריא, און טארדיע, וועלכע האבען אין קעניגליכען שלאס אפגעגעבען כבוד ביי דער טרומנע פון קעניג, נאכדעם זענען זיי צוריקגעפאהרען קיין פאריז.

דער יודישער מארטירער

פאר דער וויסענשאפט פון דער סאוועטישער פאלאר=עקספעדיציע אויף דעם אייז=ברעכער „טשעליוסקין“

מאסקווע, (יט"א). ווי עס ווייזט זיך ארויס איז דער איינציגער קרבן בעת דער קאטאסטראפע פון אייזברעכער „טשעליוסקין“ אויף וועלכען פראפ. שמידט האט אנגעפירט מיט דער פאלאר עקספעדיציע, דער אפיציר באריס מאגילעוויטש, א יוד. באריס מאגילעוויטש, וועלכער איז אלט געווען ערשט 26 יאהר האט זיך שוין ערווארבען א שם אלס בעדייטענדער פאלאר־פארשער און א מענש פון אויסנאמסווייזער דרייסטקייט.

דער דיכטער איליא סעלווינסקי, אויך א יוד, וועלכער בעטייליגט זיך אין דער פאלאר־עקספעדיציע האט מיט דער גרעסטער אנערקענונג און בעוואונדערונג געשילדערט מאגילעוויטשעס העלדישע טעטיגקייט, בעת דער קאטאסטראפע פון „טשעליוסקין“ ווען ער האט ביז'ן לעצטען מאמענט ערפילט זיינע פליכטען, ראטעווענדיג דעם פראוויאנט און אלע איינריכטונגען פון דער פאלאר־עקספעדיציע פאר די פערבליבענע 102 מיטגלידער פון דער עקספעדיציע, איידער ער איז אומגעקומען.

ווי בעקאנט האט די סאוועטישע רעגירונג בעשטימט א ספעציעלען קאמיטעט פון פינף פערזאן, כדי צו ראטעווען די מיטגלידער פון דער „טשעליוסקין“־עקספעדיציע. וועלכע זענען פערבליבען אויף דעם אייז אין ווייטען צפון.

די יודישע אגענץ קאנפערירט וועגן דער צאל-פאליטיק אין א"י

ירושלים (יט"א) לויטן אויפטראג פון דער אגענץ-עקזעקוטיווע האבען מ. שערטאק און אליעזר קאפלאן אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט דעם שאצמייסטער פון דער א"י-רעגירונג וויליאם יאזעף דושאנסאן. בעת דער קאנפערענץ איז בעהאנדעלט געווארען די צאל-פאליטיק פון דער א"י-רעגירונג.

די פערשטארקטע בוי-בעוועגונג אין יפו

יפו (יט"א) די בוי-טעטיגקייט אין יפו איז אין יאהר 1933 געשטיגען דאפעלט אין פערגלייך מיט'ן פריהערדיגען יאהר. בעת אין יאהר 1932 זענען אין בוי-ארבייטען פון יפו אינוועסטירט געווארען 101,500 פונט, איז אין יאהר 1933 אינוועסטירט געווארען 246,600 פונט.

(ווייטערע ידיעות זעה 9־טע זייט)

יודיש „קאמעראל“=טעאטער
ארלע 1. מאי 2.

גאסטשפילן פון אנסאמבל
פון ווארש. פאוויליאן=טעאטער
אנפירונג:
חיים סאנדלער

היינט. דינסטאג - גרויסע
פאפולערע פארשטעלונג
דער אורטייל
פון ס. לעוויטין.
אנהויב 9 אוונט.
בילעטען צו בעקומען אין טעאטער-קאסע

יודישע דעמאקראטישע פאלקס-פארטיי. ●●● זאל „פילהארמאניע“, 20 נארוטאוויטשא 20.

היינט, דינסטאג, ד. 20=טען פעברואר ד. י. 8.30 אווענט, וועט

אדוו. נח פריליצקי

האלטען א רעפעראט
אויף דער טעמע
1926-1934

די גאנץ קליינע צאהל איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע“.

פון ראבינאט.
נאכדעם ווי ה'
שמואל קאצענעלענבויגען
פילינסקעגא 120
האט זיך פערפליכטעט אפצוהיטען אלע תקנות פון ראבינאט בנוגע בשר חוץ א.צ.ו. בלייבט ער ווייטער אונטער דער השגחה פון לאדזער ראבינאט.
ועד הרבנים לעדת לודז.
699 ב' תצוה תרצ"ד.

ביילייד
דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ווערטען חבר לייבל פאדריגאל און פאמיליע צוליבן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכע טאכטער און שוועסטער
נ"ע רייזעל
זייט געטרייסט!
די חברים: ווייסמאן, גאדעל, וויינטרויב, ליבערמאן, פאסמאניק און פרענקעל.

בית הכנסת „אהל יעקב“
אבל כבד!
עטופי אבל עומדים אנו על יד קברו של חברנו, חבר הועד של ביהכנ"ס „אהל יעקב“, הנדיב והמצוין במעלות ובמדות טובות
ר' יעקב כהן נ"ע
שנפטר אתמול ביום ב', ד' אדר תרצ"ד
כל חברי ביהכנ"ס „אהל יעקב“ ומתפלליו מתבקשים לבוא לחלק לו את הכבוד האחרון ולהשתתף בהלויה שתהי' היום בשעה 2.15 מבית הטהרה למנוחת עולמים. הועד.

דערמיט דריק איך אויס דער פרוי איידל אסטראוויעצקי און קינדער, צוליבן פריהצייטיגען טויט פון זייער מאן און פאטער
אברהם יוסף נ"ע
מיין טיפסטען ביילייד זייט געטרייסט
מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.
אברהם בלאכמאן.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער שווער - געטראפענער פאמיליע קאהאן, צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן און פאטער
נ"ע יעקב ב"ר אברהם ז"ל קאהאן
זייט געטרייסט!
געבר. נאדעל.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער הייסגעליבטע און אונפערגעסליכע טאכטער און שוועסטער
נ"ע
רייזעל פאדריגאל
אין בליהענדען עלטער פון 17 יאהר.
די לויה איז פארגעקומען נעכטען פון ראדאגאסטשער שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די
טיפטרויערענדע הינטערבליבענע

ווארנונג!
א פערזאן אין לאדז לאזט אין גאנג וועקסלען מיט מיין זשירא, ערקלער איך דאס די זשירא איז פאלש און עזעלכע נישט צו נעהמען.
וו. גוטערבוים
שרודמיעסקא 8.

ס'ווערט געזוכט
א פאכמאן
אלס לייטער פון א פאבריק פון בוים וואל - אויסארבייטונגען מיט געהעריגע רעפערענצן. אפערטן אונטער „M“ אין אדמ.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—1 טאג און פון 5—9 אוונט.
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

ביילייד.
דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן פערוואלטונגס-מיטגליד ה' שמואל פטאשניק, צוליבן טויט פון זיין מוטער
נ"ע שרה קריינדעל
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.
די פערוואלטונג פון „עזרת עניים“
פלעסאנדריסקא 19. 819

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

פאר גארד, ביזשוטעריע
און לאמבארד- קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר מ' אלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10,
טעל. 131=86.
נעהמט אן פון 3-4 נאכמיטאג און פון 7-8 אווענד.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-4, 8-9 אוו.

אנטיסעמיטישע העצע ווערט געפיהרט פראנק און פריי אין עסטרייך

וויען (יט"א) די מאסקירטע נאצי-פרעסע און די פראווינץ-צייטונגען פון דער קריסטליך-סאציאלער רעגירונגס-פארטיי פיהרען אן ווייטער א געפעהרליכע אנטיסעמיטישע העצע, וואס איז אויסגערעכנט בעזונדערס אויף דער ענטוױשטער סאציאליסטישער ארבייטערשאפט. כדי צו ווערבי-רען זיי פאר זייערע ארגאניזאציעס ווערט אין די צייטונגען און אין מיליאנען פלוגשריפטען אויך פון עראפלאנען געהעצט, אז די „יודישע לומפען האבען צריינגעטריבען טויזענדער דייטשע ארבייטער אין א זינלאזען טויט".

די נאצי-פרעסע פיהרט א בעזונדערס שארפע אנטיסעמיטישע אגיטאציע געגען דער „אליאנס פון טשעכען און יודען צו פערשווארצען עסטרייך אין אויסלאנד". די אנטיסעמיטישע העצע ווערט בע-פיהרט פראנק און פריי, דאגעגען איז די צענזור אונגעהויער שארף אויף דעפעשען, ספעציעל אויף יט"א-דעפעשען. די צענזור האט קאנפיסקירט אויך א יט"א-דעפעשע וועגען א פאקט, אז א צאהל יודען האבען זיך געמאלדען פרייוויליג צו דער פאטערלענדישער רעגירונגס-פארמאציע, כדי אויס-צופיהרען שוץ-דינסט אויף די גאסען.

די קליינע קאאליציע וועגען די געשעהענישען אין עסטרייך

פאריז, 19. (ספ. טעל.)

„פטי פאריזיען" פערעפענטליכט אן אינטערוויאו מיטן רומענישען אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו, וועלכער האט ערקלערט אז די קליינע קאאליציע פערפאלגט מיט אונרוהע די געשעהענישען אין עסט-רייך.

דער מיניסטער האלט אז מען דארף ערוואַרטען ווייטערדיגע קאמפליקאציעס, ווייל עס איז נאך נישט אריינגעטרעטען דעם קולמינאציאנס-פונקט.

וועגען דער אונבעריהרליכקייט פון דער עסטרייכישער טעריטאריע

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.)

דער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף", א-רומעריענדיג די לעצטע דעקלאראציע פון די מזרח-מלוכות בנוגע די אונאפהענגיגקייט און אונבעריהר-ליכקייט פון דער טעריטאריע פון דער עסטרייכישער רעפובליק, בעמערקט, אז לויט דער מיינונג פון דער ענגלישער רעגירונג איז די דעקלאראציע נישט גע-ווענדעט בעגען דייטשלאנד.

נאציאנאל-סאציאליסטען בע-קלאגען זיך דאס דייטשען קויפען אפ אלס ביי יודען

בערלין (יט"א) דער קרייז-פראפאגאנדע-פיהרער פאר ברוינשווייג שוואלענבערג האט אויף א קאנפערענץ פון נאציאנאל-סאציאליסטען זיך בע-קלאגט, דאס פיל האנדווערקער אינדוסטריעלער און אנדערע קויפען נאר אין יודישע געשעפטען.

אין דער צוקונפט — האט ערקלערט דער פראפאגאנדע-לייטער — זאלען אזעלכע לייט אויס-געשלאסען ווערען פון די פעראיינען.

מלחמה-פיבער אין יאפאן

שאנכיי, 19. (ספ. טעל.)

די כינעזישע פרעסע שטעלט פעסט אז אין גאנץ יאפאן הערשט איצט א שטארקער מלחמה-פיבער. אין די יאפאנישע פאלקס-שולען לערנט מען די שילער אויף ספעציעלע מאפען, מ'לערנט די קינדער אז יאפאן מוז פיהרען מלחמות יעדע צעהן יאהר. נאך דער כינעזישער מלחמה אין יאהר 1894 איז אין יאהר 1904 אויסגעבראכען א מלחמה מיט רוס-לאנד. אין 1914 — די קריג מיט דייטשלאנד און מח-מת דעם וואס יאפאן האט נישט געפיהרט קיין מל-חמה אין יאהר 1924 איז „די יאפאנישע נשמה נישט געלייטערט געווארען" און צוליב דעם לעבט איצט יא-פאן איבער א קריזיס.

די מלחמה-פרעדיגער ווייזען דערויף אז אן א מלחמה מיט סאוויעט-רוסלאנד איז אין דעם יאהר אומבעדינגט נויטיג.

יודען אין די ניי-געוועהלטע לייטענדע פארטיי-ארגאנען אין ראטען-פערבאנד

מאסקווע. (יט"א) צווישען די 71 מיט-גלידער פון דעם נייעם צענטראל-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי אין ראטען-פערבאנד, וואס איז געוועהלט געווארען דורך דעם 17-טען פארטיי-צוזאמענפאהר זענען פאלגענדע יודען: לאזאר קאגאנאוויטש, וועלכער איז גלייכצייטיג ווידער אויסגעקליבען געווארען אלס מיטגליד פון פאליט-ביורא און אלס אייבער פון די דריי סעק-רעטארען פון דער פארטיי, זיין ברודער מאיסעי קאגאנאוויטש, דער קאמיסאר פאר אויסערן-ענינים מאקסים ליטווינאוו, מ. רוכאמאוויטש, דירעקטאר פון דאנבאסער קוילען-ראיאן, הענריך יאגאדא, קאלעגיום-מיטגליד פון געפעאו, י. יאקיר, הויפט-קאמאנדיר פון דער אוקראינישער ארמעע, י. יא-קאווליעוו פאלקס-קאמיסאר פאר אגרי-קולטור י. ב. גאמארניק מיטגליד פון מיליטער-ראט און ווארא-שילאוו'ס שטעלפערטרעטער און באטאיעוויטש איי-נער פון די אנפיהרענדע פערזענליכקייטען אין דער קאמוניסטישער פארטיי אויף אוקראינע.

צווישען די 68 קאנדידאטען אויף מיטגלי-דער אין צ. ק. זענען פערהאן פאלגענדע יודען: יאסיף אונשליכט, שעף פון בירגערליכען לופט-פלאט, מאיסעי קאלמאנאוויטש שעף פון אוראלער קוילען-באסיין, ס. לאזאווסקי, גענעראל-סעקרע-טאר פון פעראיינען-פערבאנד, א. ראזענגאלץ, פאלקס-קאמיסאר פאר אויסערן-האנדעל, ס. שווארץ ג. בראיידא און נ. וויינבערג.

צווישען די 61 מיטגלידער אין דער „קא-מיסיע פאר פארטיי קאנטראל" זענען פערהאן 10 יודען. סך-הכל זענען צווישען די 292 מיטגלידער פון לייטענדע פארטיי-ארגאנען אין ראטען-פער-באנד פערהאן 40 יודען.

ארעסטירט דעם ווינער קארעספאנ-דענט פון דער יוד. טעל. = אגענטור

אינטערווענץ פון אמעריקאנער אמבאסאדאר

וויען, 19. (יט"א טעלעגראפיש).

נעכטען איז ארעסטירט געווארען דער ווינער קא-רעספאנדענט פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענ-טור מ. א. טענענבלאט. א פוילישער בירגער, טענענ-בלאט האט נאך בעכטען געזאלט ארויסגעשיקט ווער-רען פון וויען. אויף די בעמיהונגען פון אן ערהעבליכע בירגער, איז איהם דערלויבט געווארען צו פערבלייבען אין עסטרייך ביז היינט אוונט. היינט ווערט ער ארויסגעשיקט פון לאנד.

אויף דער אינטערווענץ פון אמעריקאנער אמ-באסאדאר און אנדערע דיפלאמאטישע פארשטייער, איז טענענבלאט שפעט אין אוונט בעפרייט געווארען פון ארעסט.

עלילת-דם אין בולגאריען

די ברייטע אויפקלערונגס-אקציע

סאפיא. (יט"א). אין דארף וואסילאוויטשי ביי דער שטאט לאם דאנאו איז געשעהן פאל עד דער פאקט: ביים יודישען קרעמער אין דעם דארף בוקאלעוו איז ערשינען ביינאכט דער סאלטים פון דארף מיט פיר זשאנדארמען אין פולער בעוואפענונג און האט מיט געוואלד אדורכגעפיהרט א רעוויזיע זוכענדיג צוויי צעהניעהריגע פויערים-מיידלעך פון שכנותדיגען דארף, וועלכע זייען פערשוואונדען גע-ווארען דעמזעלבען טאג, צווישען דער בעפעלקערונג וועלכע האבען בעמערקט ווי די צוויי קינדער זענען אריין אין געשעפט פון בוקאלעוו, האבען זיך גלייך פערשפרייט קלאנגען אז דער יוד האט פערבעהאל-טען די קריסטליכע קינדער צוליב ריטועלע צוועקען, אויף צומארגענס האט זיך ארויסגעוויזען דאס די צוויי מיידלעך האבען איבערגענעכטיגט אין דעמזעלבען דארף אין דער גאנצער ענין איז ליקווידירט געווא-רען.

נעהמענדיג אפער אין אכט דאס בעזונדערס איז יענער געגענד פערשפרייטען זיך דערהער לייכט פער-שידענע קלאנגען וועגען עלילת דם האט די צענטראל קאנסיסטאריע פון בולגארישע יודענטום איבער-וועניגעט ביי דער צענטראלע" מאכט איר ביים ערי-בישאף סטעפאן מען זאל אנגעהמען ענטשלאסענע מיטלען כדי צו מאכען א סוף צו דער ענטשטעהונג פון די ווילדע קלאנגען. דאס קאנסיסטאריום פער-לאנגט אז די פאליציי-ארגאנען זאלען דורכפיהרען א געהעריגע אויפקלערונגס-ארבייט צווישען די פא-ליציי-לייט, כדי צו פערהיטען פון וועלכע עס איז מיספערשטענדענישען, וועלכע קענען ביי אן אנבזי-כערער שטעלונג פון די פאליציי-ארגאנען פיהרען צו זעהר ערנסטע קאנסעקווענצען.

מאנעווערס פון „ברית החייל"

וועלען היי-יאהר פארקומען אין זאלעשטשיקי

ווארשא, 19. (יט"א טעלעפאניש)

אין יוני ד. י. וועלען אין זאלעשטשיקי פארקו-מען מאנעווערס פון „ברית החייל". ס'וועלען זיך בע-טייליגען מאנשאפטען פון 20 לענדער.

די מאנעווערס וועט בייוואוינען וולאדימיר זשא-באטינסקי.

אנטיסעמיטישער פארשלאג אפגעווארפען

פון לעטלענדישען סיים

ריגע, 19. (יט"א טעלעגראפיש). דער סיים האט ענטגילטיג אפגעווארפען דעם אנטיסעמיטי-שען פארשלאג אפצושאפען די קולטורעלע אויטאנא-מיע פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 20-טן פעברואר 1934

7 צייט-סיגנאל. 7,05 גימנאסטיק, 7,20 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז-ווירטשאפט. 11,40 פרעסע, ידיעות, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 קאנצערט, 12,30 ידיעות, מוזיק, 3,25 עקספארט, קאמוניקאט, 3,40 עקספארט, 4,25 פ.ק.א. 4,40 שפראכען-ווינקעל, 4,55 גרא-מאפאן, 5,10 קאנצערט, 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאטען פון לאדז, 6 רעפעראט, 6,20 מוזיק-קעסטעל, 6,35 גראמאפאן, 7,05 פער-שידענעס, 7,25 פעליעטאן, 7 40 ספארט, ידיעות, 8,02 קאמ. אפערע, 10.40 טאנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

פון אויסלאנד

7,25 וויען — אפערע „ריגאלעטא", 8,25 מינכען — אפערע „דאן קארלאס", 8,40 מיילאנד — אפערעטע, 10,10 בודאפעשט — אפערעטע.

מעלדונג

הנחה-בילעטען אין קינאס און אין קאמעראל-טעאטער

די קולטור-קאמיסיע ביי דער בראכא-ביבליאטעק גיט ארויס הנחה בילעטען אין אלע קינאס אין קאמעראל-טעאטער אויף דער בערימ-טער פיעסע „דער אורטייל" מיט סאנדלערן אין דער הויפט-ראל.

די הנחות זענען זעהר בעדייטענדע און זענען שטענדיג גילטיג.

שבת, דעם 24-טען ד. ח. ארדענט איין די בראכאוו-ביבליאטעק אין קינא-„ראקעטא" שעני-קעוויטש 40 3 הנחה סעאנסען פון פרעכטיגען פילם Bunt Młodzieży. אנהויב 10,30, 12,15 און 2 נאכמ. בילעטען צו 30 גר. שוין צו בעקומען

שבת, דעם 3 מערץ 12 פריה קומט פאר אין טעאטער „ר. זמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 א גרויסער טורן-פעסט פון די ארבייטער-ספארטלער „שטערן" הנחה בילעטען שוין צו בעקומען.

דער סעקרעטאריאט פון דער ביבליאטעק איז טעטיג אויף אל. קאשטשושקי 9 טעל. 191-50 יעדען טאג פון 10—2 און פון 4—10 אין אוונט.

קמח חטים כשר לפסח

תחת השגחת הרבינאט דפה

אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט איז אונזער מיהל געכשר'ט און אזוי ווי ס'פאריגע יאהר וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ. וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שענעס, קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג.

מיט אכטונג „ELEKTROMŁYN"

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40

בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפאניש 147-40.

ווארנונג צו די יורשים קליינלערער!

מיר לאקאטארען פון ציגעל-גאס 38 פריהער 66 מאכען בעקאנט אז צוליב דעם, וואס אין אונזער הויז פעהלט שטענדיג אויס וואסער און דער סאניטארער צושטאנד איז אויך זעהר שלעכט, קיין שום רעמאנט ווערט דורך די הויזבעזיצער נישט געמאכט און פערנאכלעסיגט, נאר צום דירה-געלד נעהמען זענען דא אהן א צאהל „נעמערס", בעל-הבתים און סתם פאכטערס. נאר צו די אויסגאבען איז קיינער נישטא אפילו צו בעצאהלען דעם הויזוועכטער אויך נישט. ווען מען האט שוין אין די היינטיגע שווערע צייטען בעצאהלט דאס דירה-געלד איז מען דערמיט אויך נישט זיכער, ווייל צוליב די רייסערייען צווישען די יורשים גופא, ווערען די לאקאטארן אריינגעצויגען אין פערשידענע ספראוועס גאנץ אומנויטיג און אויך מעלדען זיך פערשידענע קאמארניקעס נאך געלד. צוליב די אלע אויסגערעכנטע טעמים זענען מיר געצוואונגען זיך ארויסצוציהען פון אזא הויז.

פאר א גרופע לאקאטארן ח. ב.

ערשטקלאסיגע שוועדישע

האנד-שטריק-מאשינען

צום פאבריצירן סוועטערס, הענדשקעס א.א.וו.

צו ביליגע פרייזען סטאפעהלט

אינזש. ג. פראשקער

לאדז, זאוואדזקא 16a 16a

טעלעפאן 127-52.

ווארנונג!

אזוי ווי איך האב ערפאהרען, אז אז עס געהען אין שטאט ארום אגענטען און פעררופען זיך אויף מיין פירמע

מענדל זאנדמאן, לאדז, קאשטשעלנא 3

און פערקויפען הערינג, ווי אויך אנדערע פראדוקטען און זיי נעהמען זאגאר וועקסלען פאר די סחורה און זיי לאזען די וועקסלען אויסשטעלען מיט מיין זאלצעניע און נאכהער זשי-רירען זיי מיין נאמען, ווארען איך דעריבער, אז דאס אלץ איז פאלש דורך און דורך. איך האב איבערהויפט נישט קיין אגענטען אין שטאט, און די אלע, וועלכע ווילען ביי מיר קויפען איז נור דירעקט אין דער פירמע קאשטשעלנא 3, אין הויף, וואו יעדער קען זיין צופרידען, און ווען איך וועל ערפאהרען ווער די אגענטען זענען, וואס פעררופען זיך אויף מיין נאמען, וועל איך זיי צוציהען צו געריכטליכער פעראנט-ווארטליכקייט.

מיט אכטונג מענדל זאנדמאן לאדז, קאשטשעלנא 3.

624

רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)!!

ספעציעלע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע לאקאליזירן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציע אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע רופטורען (ברוכען) פון אלע מינים ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך אנלייגען ספעצ-יעלע צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) הייל-ארטאפעדישע גארסעטען. אויף אויסגעקרימטע פיס און קניהען. ביינער-שווינדזוכט הייל-ארטאפעדישע אפאראטען, אויף פלאט-שיגע וועהטאגליכע כטאפעס (פלאטפיס) ספעציעלע ארטאפעדישע וואקלאדקעס לויט גיפס מאדעלען, קינסטליכע הענד און פיס.

ספעציעלער לאנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (פראנט פארטער) טעל. 177-09

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז וויכטיג. (אין זגערזש אויף סלאוואצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דער יודישער בילאַנס פון דער בודזשעט-דעבאַטע אין סיים

וועמען איז נאָך אַזוי גוט ווי אונז? מ'שפּאָרט אונז איין אפילו די טרחא צו רעדען, אָבער פער־געסט מען וועגען אונז נישט. פערקערט, מ'זאָרגט פאַר אונז, מ'געדענקט וועגען אונז און מ'שמועסט וועגען אונז. און דאָ קומען די יודען און אייביג האָבען זיי פּרעטענזיעס!

אַלזאָ, גערעדט האָבען וועגען אונז אונזערע גרויסע פריינד, די אַנדעקעס. גערעדט האָט וועגען אונז דער גענעראַל-רעפערענט אַליין, בי־סטרין, זויערליך, אָבער — נישט קיין קליינעם כבוד. עס האָט אונז פערטשעפעט — און דאָס איז געווען בעזונדערס אונגאַנגענעהם — ה' זשולאַווסקי. גערעדט האָט וועגען אונז מענשליך — אַנשטאָט פאַר היטלערן און דאָלפוס'ן פלעגט עס הייסן „אייראָפּעאיש" — דער מיניסטער פּיעראַצקי. ציוואָס נישט אַ שיינע מעטאַמאָרפאָזירענדע גאַ־לעריע?

ווי אַזוי זאָל מען אויף דעם אַלעמען רע־אַגירען?

צי זאָל מען ענטפערען אויף דער שטענדיג כאַאָטישער, שטענדיג פלאַכער און מיאוסער רעדע פון ה' פּראַט. ריבאַרסקי? קיינער קען דאָס פון אונז נישט פערלאַנגען. צו זיינע ליבעס זענען מיר שוין געוואוינט זיי זענען שטענדיג דיזעלבע. ער ווייס איין זאַך: די יודען דאַרף מען פון פּוילען בעזייטיגען. זיינע אַרגומענטען צייכענען זיך נישט אויס מיט דער שנעלקייט פון אָבסערוואַציע און טיפקייט פון געדאַנק. איינמאָל זאָגט ער, אַז די יודען דאַרף מען אַרויסוואַרפען, ווייל זיי זענען געגען דער רעגירונג. אַ צווייט מאָל האַלט ער, אַז די יודען דאַרף מען דערשטיקען, ווייל זיי אונטערשטיצען די רעגירונג און ער בעקעמפט דאָך אַט די רעגירונג. דעם אמת געזאָגט, איז די גרוי־פירונג, צו וועלכער עס האָט דעם „כבוד" צו געהערען ה' ריבאַרסקי, צום ווילדסטען זיך בע־גאַנגען מיט די יודען דעמאָלט, ווען זי איז גע־שטאַנען ביי דער מאַכט. דעמאָלט האָט זי זיך בעמיהט צו געווינען די יודען אויף דער באַזיס פון אַ זעהר ברייטער אונאַדע. אָבער דאָס איז נישט וויכטיג.

פונקט אַזוי נישט אינטערעסאַנט, ווייל נישט ניי און נישט קלוג איז געווען דאָס, וואָס ער האָט געזאָגט דער יונגער ה' ביעלעצקי. בלויז מיט דעם פאַרבעהאַלט, וואָס מ'דאַרף דאָך בע־דאַוערען די חוצפה פון דאָזיגען יונגען דעפּו־טאַט: ער האָט געהאַלטען כמעט אַ פּאָגראָם-רעדע, מיט וועלכער עס וואָלט זיך נישט געשעהמט קיין שום נאַצי, אפילו דער סאַמע בארבאַרישסטער. צי לוינט צו ענטפערען אויף זיינע אַרגומענטען? ווען ס'וואָלט אפילו נישט אַרומגענומען אַ מאָראַלישער עקעל ביי זיין רעדע, קאָן מען אויך גאָרנישט ענטפערן אויף איהר. סיידען דערמאָנען דעם אַלטען געבאָט „לא תרצח!" וואָס עס בעזיצט נישט אין זיך די דאָזיגע עלעמענטען — איצט אין העלפט פון 20-טן יאָהרהונדערט — דער איז פאַר דער ציוויליזאַציע שוין פערלוירען און מיט איהם קאָן מען נישט און מען טאָר נישט דיסקוטירען.

עפּעס אַנדערש איז די רעדע פון ה' מיע־דזשינסקי, וועלכער איז געווען גענעראַל-רעפערענט פון בודזשעט און איז אַלזאָ אַרויסגעטראָטען כמעט אַלס פערטרעטער פון דער רעגירונג. מיט איהם דאַרף מען זיך אויסשמועסען.

צי איז דערלאָזבאַר, אַז אַן אָפיציעלע פער־זאָן, אָדער כמעט אָפיציעלער זאָל זיך וואַרפען מיט דער 3-מיליאָניגער יודישע בעפעלקערונג ווי מיט אַ באַלעס, הגם עס האַנדעלט זיך וועגען פויל־בערעכטיגטע בירגער פון דער פּוילישער מלוכה? מיט וואָסער רעכט און מיט וואָסער העזה קאָן מיעדזשינסקי אַזוי גרינגשעצנד רעדען וועגען אַ גאַנצע מענשען, בעטאָנענדיג דערביי אָפען, אַז ער וואָלט זיי נישט וועלען האָבען אין פּוילען? נישט וועלען האָבען אין פּוילען קאָן מען בלויז פערברעכער, פערוטער, אָבער נישט אַזעלכע, וועלכע געפעלען נישט פון אַנבליק. און וואָס וואַרפט ה' מיעדזשינסקי פאַר די יודען? ער האָט זיי געזעהען אין קאַלושין, און דאָרט איז שמוציג. בעת אין די מערב-געביטען איז ריין. און וואָס וועט זיין, אַז ס'וועט קומען דער דייטש און וועט זאָגען, אַז אויף מערב איז ריין, ווייל ער האָט עס אויסגעלערנט צו זיין ריין? וואָס וועט דערויף ענטפערען ה' מיעדזשינסקי? און פאַרוואָס האָט ה' מיעדזשינסקי, וועלכער האָט בעוויליגט פון דער הויך אַ קוק צו טון אויף די יודען אין קאַלושין, נישט בעמערקט זייער אָרימקייט? אפשר וואָלט דאָס איהם ערקלערט זייער שמוציגקייט?

און וואָס זאָל דאָס בכלל בעדייטען: איך וואָלט בעסער וועלען אַזוי און נישט אַנדערש? צי זענען די יודען געקומען קיין פּוילען צו גאַסט מיט עטליכע טעג צוריק און פלוצים האָט דער באַלעבאָס בעמערקט, אַז דער וויזיט פערציהט זיך, אַז דער גאַסט פערנעמט צו פיל פּלאַץ, און ער דריקט איהם אויס זיין אונצופרידענקייט. צי שטעלט זיך אַזוי איינפאַך און נישט קאָמפּליצירט פאַר דער גאַנצער פּראָצעס פון פערשפּרייטען זיך פון די מענשען און פעלקער אויף דער ערד? יודען לעבען מאַסענווייז אין פּוילען זייט פיל, פיל יאָהרהונ־דערטער, זיי האָבען שוין טויזענדער מאָל בעוויזן זייער אויפריכטיגע צוגעבונדענקייט, און איצט, פלוצים — „איך וואָלט בעסער געוואָלט". אפילו דער גענעראַל-רעפערענט פון בודזשעט זאָגען מיר אָפּ דאָס רעכט מיט אַזאַ גרינגשעצונג צו רעדען וועגען 3 מיליאָן בירגער פון דער מלוכה.

אָבער ה' מיעדזשינסקי, וועלכער איז פון דער נאַטור זעהר זיכער אין זיך און בעזיצט גרויס חוצפה אין אַלע זיינע אַרויסטרעטונגען, לאָדט אפילו איין דעם הער ריבאַרסקי, ער זאָל איהם צושטעלען „אַנ'אַנשטענדיגען, אייראָפּעאישען, אויס פיהרבאַרען" פּלאַן אַפּצופּטר'ן די יודען און זאָגט איהם צו, אַז ער וועט זיך מיט דעם פּלאַן פער־נעהמען און וועט איהם רעאַליזירען, ווייל „מיר" „קאָנען רעאַליזירען". אָט אַזוי זיך, חי אַנ'אמת'ער שליאַכטשיץ.

לאָמיר אָננעהמען, אַז ה' מיעדזשינסקי איז זיך נישט טועה מכוח דער פעהיגקייט צו רעאַלי־זירען — פערשטייט זיך, אַז ער וואָלט דאָס גע־מוזט בעווייזען און דאָס וועט איהם אָנקומען נישט אַזוי לייכט — בלייבט דאָך נאָך אַ פראַגע, צי אַזוי קאָן מען ערלעדיגען אַ בעפעלקערונגס-פראַגע. „מיר'ן רעאַליזירען", אָדער נישט רעאַליזירען — און די דריי מיליאָן מענשען זענען עפּעס טויטע סחורה, וועלכע מ'קאָן מאַנאַווירען דאָ אָדער דאָרט — אַזוי ווי ס'ווילט זיך? און וואו זענען עס די ביישפּילען פון אַזאַ פּרימיטיווער לעזונג? דאַכט זיך, די גאַנצע וועלט איבערצייגט זיך, אַז אפילו די דייטשען האָט זיך זייער אימפּרעזע מיט די יודען נישט אַזוי גלענצענד איינגעגעבען. בלויז די פולשטענדיגע פערווילדונג פון דייטשלאַנד צווינגט צו געוויסע אונטערהאַנדלונגען מיט זיי, אָבער מאָ־ראַליש האָבען זיי פערלוירען דאָס לעצטע ביסעל אַכטונג. צי איז דאָס אַזאַ אנציהענדער ביישפּיל אויף נאָכצומאַכען?

עס בלייבט נאָך צו זאָגען אַ פּאָר ווערטער ה' זשולאַווסקי'ן, וועלכער איז פּונקט אַזוי ווייט פון אַנטיסעמיטיזם, ווי הויכע עטיק פון נידער־טרעכטיגקייט. און דאָך האָט ער גערעדט וועגען יודען אַזוי, ווי ער וואָלט געהאַט צו טון מיט אַ פאַרמלאָזער מאַסע. עס זענען דאָ יודען, עטליכע גייען מיט דער רעגירונג און עס זענען פאַראַן אַזעלכע, וואָס געהערען צו דער אָפּאָזיציע, פּונקט ווי ביי אַנדערע פעלקער. פאַרוואָס פעראורטיילען אַלע אינאיינעם? און צי וואָלט עס געווען אַזאַ געוואַלדיגער חטא צו גיין מיט דער רעגירונג, ווען די יודישע פּאָליטיק וואָלט דאָס געפאָדערט? מיר וואָלטען געגאַנגען מיט דער רעגירונג, ווען די רעגירונג וואָלט געגאַנגען מיט אונז, ווען זי וואָלט כאָטש ערפילט אַ חלק פון דעם, וואָס אונז קומט. ליידער טוט דאָס נישט די רעגירונג. ה' זשולאַווס־קי האָט אונז ווירקליך געטון אַנ'עוולה.

און ווען מ'קומט צו אויס'ן סאַך פון די אַלע רעדעס צו די ווערטער פון מיניסטער פּיעראַצקי, פיהלט מען אַ דערלייכטערונג. דאָס איז געווען אַ שטים פון הומאַניטאַריזם, וואָס קאָן זיין דער פונ־דאַמענט פון דער מלוכה. ה' פּיעראַצקי האָט אָהן פאָרבעהאַלטען גערעדט וועגען גלייכבערעכטיגונג. ער גרעניצט זיך צענשיידען אָפּ פון דער ענדעקי־שער בארבאַרישקייט. מיט אַזאַ רעדע וואָלט זיך נישט געשעהמט אויך אַ פראַנצויזישער אָדער ענג־לישער מיניסטער.

און צום סוף לאָמיר מאַכען אַ בילאַנס:

אַלזאָ: מ'האָט זיך מיט אונז געוואָרפען ווי מיט אַ באַלעס, מ'האָט אונז אויסגעוואָרפען בתנאי און אָהן אַ תנאי, מיט בעוואָרעניסען און אָהן בעוואָרעניסען. קלעפּ האָבען מיר בעקומען, ווייל ס'איז נאָר אַריין. און ווייטער: אויף דער זייט פון די מלוכה-הכנסות האָבען מיר בעקומען אַ בכבודיג אָרט. מיר צאָהלען גוט און אַ סך, אָבער אויף דער זייט, וואו די מלוכה גיט עפּעס, זענען מיר געבלי־בען אויפ'ן לעצטען פּלאַץ. דאָרט איז פאַר אונז געבליבען דער ביין, וועלכען מ'וואַרפט אונז צו יעדעס יאָהר, ווי כדי אונז צו בעווייזען, אַז מיר זענען אַ שטיפ-קינד און ביים טיש איז פאַר אונז קיין אָרט נישטאָ.

אָט דאָס איז אונזער בילאַנס. ער איז פּאַ־סיוו, זעהר פּאַסיוו (נ. דז.)

ד"ר י. טהאָן

די „נייטראַליטעט" פון בערלין

היטלער וויל מיט דער היימווער אפּטון אַ שפּיצעל, ווי מיט די דייטשע נאַציאָנאַליסטען

דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון „פּראַגער טאַגעבלאַט" איז מודיע, אַז אין די לעצטע טע־געז איז די פיהרענדע קרייזען פון בערלין פאַר־געקומען גרויסע מיינונגס-פערשידענהייטען צוליב דער בעציהונג צו עסטרייך. דער פערבאַנד פון די עסטרייכישע נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטען בראש מיט זייער פיהרער האַביכט, וועלכע געפינען זיך אין דייטשלאַנד, האָט געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט איינפלוסרייכע פּאָליטישע טוער דערונטער אויך מיט'ן קאַנצלער היטלער און מיניסטער רעהם. דער פערבאַנד האָט זיך בעמיהט צו איבערצייגען די דייטשע אָנפיהרונג פון דער פּאַרטיי, אַז עס איז נויטווענדיג מצד די נאַציאָנאַל סאָציאַליסטען אַקטיוו זיך אַריינצומישען אין די עסטרייכישע געשעהענישען.

אָבער די בעמיהונגען פון פערבאַנד האָבען צו קיין שום רעזולטאַטען נישט געבראַכט. די בער־לינער ספערען האָבען אָנגענומען אַ בעשלוס אָפּצו־היטען אַ שטרענגען נייטראַליטעט. געהעריגע אָנ־ווייזונגען זענען אויך געגעבען געוואָרען די פיה־רענדע טוער פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין עסטרייך און ווי עס האָבען בעוויזען די געשעהענישען, האָבען זיך די וויענער היטלעראַווי־צעס שטרענג געהאַלטען אין די אָנווייזונגען פון בערלין.

מ'בעהויפּט, אַז אויפ'ן אָננעהמען פון בער־לינער שלוס וועגען נייטראַליטעט האָט געהאַט אַ ווירקונג די מיינונג, אַז יעדער אַריינמישונג פון די נאַציאָ־נאַל-סאָציאַליסטען אין די עסטרייכישע געשעהע־נישען וועט נאָך מעהר פערשטאַרקען די איבערציי־גונג אין אויסלאַנד, אַז דייטשלאַנד טוט אַלצדינג... כדי צו פערכאַפּען עסטרייך און כדי צו פערשפּרייטען איהר איינפלוס אויך אויף אַנדערע אייראָפּעאישע געביטען. אָבער היטלער און זיינע נאָהענטסטע מיט־אַרבייטער ווילען דורכאויס אויסמיידען אַלצדינג, וואָס קאָן קאָמפּליצירען די אַזוי אויך אונגינסטיגע אויסערן-פּאָליטישע לאַגע פון דייטשלאַנד.

די פּאָליטיק פון איינגעהאַלטענקייט, וועלכע עס ווייזען אַרויס די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען לגבי עסטרייך, בעדייט דורכאויס, נישט, אַז אין בערלין האָט מען אָוועקגעוואָרפען די האָפענונג צו פערכאַ־פּען די פּאָליטישע מאַכט אין עסטרייך. די נאַציאָ־נאַל-סאָציאַליסטישע פּאָליטיק וויל איצט אין עסט־רייך גיין אויפ'ן וועג, וואָס איז שוין אויסגעפּרובט געוואָרען און וואָס בעשטייט אין אויסמאַטערען די געגנער פון די נאַציס.

דער פערבאַנד פון די עסטרייכישע היטלעראַווי־צעס פּרובט אויס אַלע מיטלען, כדי אַריינצוציהען אין זיינע נעצען די איינפלוסרייכע פיהרער פון דער היימווער. עס האַנדעלט זיך וועגען דעם, מ'זאָל קאָנען שליסען אַנ'אָפּמאַך פון דער היימווער מיט די עסטרייכישע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען. די נאַציס האַלטען, אַז אויב די היימווער האָט געזיגט אין קאַמף געגען דער עסטרייכישער סאָציאַל-דעמאָקראַ־טיע בעדייט עס נאָך נישט, אַז זי וועט אויף לאַנג קאָנען פערפעסטיגען איהר מאַכט, ווייל פון איין זייט וועט די היימווער האָבען אַקעגען זיך די פיינדליכער אָדער ראַדיקאַליזירטע אַרבייטער-עלע־מענטען, פון דער אַנדערע זייט די נאַציאָנאַל-סאָ־ציאַליסטען. די נאַציס האָפען דעריבער, אַז שוין אין די נאָהענטסטע וואָכען קאָנען זיי בעקומען אין די הענט אַ ביסעל שאַנס.

די נאַציס, ווייזט אויס, ווילען אין עסטרייך מיט דער היימווער אָפּטון אַזאַ שטיקעל אַרבייט, ווי זיי האָבען ביי זיך אין דער היים אָפּגעטון מיט די נאַציאָנאַליסטען.

כדי צו שאַפען אַ געוויסע שטימונג האָבען די דייטשע בלעטער געשריבען, אַז צווישען די קעמפער לענע בעת די קאַמפען אין עסטרייך האָבען זיך געפונען אויך נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען, און אַז דייטשלאַנד דאַרף פיהלען אַ טיפען טרויער צוליבן בלוט, וואָס איז פערגאָסען געוואָרען דורך די דייטשע ברידער אין עסטרייך.

אַספּיראַציעס פון אַ גייסטיג-קראַנקען

פּראָפעסאָר פרידריך ליצענס, אין קעניגסבערג, האָט אין אַ מעמאָריאַל, אונטערן טיטעל „די דייטשען און דער מזרח", זיך אַרויסגעזאָגט, אַז די ווייטער־דיגע ענטוויקלונג פון רוסלאַנד שטייט אין סתירה מיט דייטשלאַנדס זיכערהייט. אין יאָהר 2000 וועט רוסלאַנד האָבען אַ בעפעלקערונג פון 400 מיליאָן מענשען און וועט קענען דייטשלאַנד דערשטיקען, על כן דאַרף מען רוסלאַנד בעצייטענס אָוועקשטופען ביז מאָסקווע, איבערלאָזענדיג אונטער איהר ממשלה נאָר די גרויס-רוסען; אַנ'אונאָפּהענגיגע פּוילען שטעלט מיט זיך פאַר געפעהרליכע סכנה פאַר דייטש־לאַנד, וואַרשאַ און דער ווייסעל-באַסיין, דאַרפען, צוליב דער דייטשער סטראַטעגישער זיכערהייט, גע־הערען צו דייטשלאַנד; ליטאַ און קראָנשטאַט דאַר־פען ווערען דייטשע סטראַטעגישע פּאָסטען. ליטע, ווייס-רוסלאַנד און די באַלטישע מלוכות דאַרפען אַריבער צו דייטשלאַנד און דינען אַלס קאָלאָניזאַציע טעריטאָריעס, זיי וועלען דעריבער ווערען מיט אַ שטאַרקער האַנט, ווי אַמאָל די רוימישע פּראָווינצען, מיט דער אָקופּירטער בעפעלקערונג וועלען מיר רע־גירען מיט דער רעכט פון זיגער, זי וועט האָבען רעכט צו אַרבייטען נאָר אויפ'ן שטח פון זייער טע־ריטאָריע, אָבער נישט אויפ'ן שטח פון דער דייי־טשער אימפּעריע. די דייטשע שפּראַך וועט זי זיך אויסלערנען, דינענדיג 3—4 יאָהר אין דייטשען מי־ליטער, יודען וועט ווערען פערבאָטען צו קומען קיין בערלין א. אַז. וו.

אַוודאי זענען עס אַספּיראַציעס פון אַ גייסטיג־קראַנקען מענשען, וואָרום אַ געזונטער מענש, ווען ער זאָל אַפילו גלויבען, אַז דאָס קען אַלץ געשעהען, וואָלט עס דאָך אָפּעי נישט אַרויסגעזאָגט; אָפּעי אויף אַט דער קרענק לייַדען היינט טויזענטער פּראָ־פעסאָרען, צעהנערטויזענטער סטודענטען און די איי־בעריגע בעפעלקערונג גלויבט, אַז קיינער טאַקע נישט. אָבער היטלער ווערט די חלומות פערווירקליכען. איז דייטשלאַנד עקזיסטירט אַ קאַרטע, אין וועלכער די דייטשע גרעניצען זענען פערדרוקט אַזש ביז'ן.... שטיי־לען אָקעאַן.

אָבער נישט בלויז אַנדערע פעלקער און נאַ־ציעס וואָלט היטלער וועלען זעהען פון הינטען, ער שטעלט די פוהר פאַרן ט־, אַפילו גאָט אַליין אויך. פּראָפעסאָר בערגמאַן האָט אַרויסגעגעבען אַ ווערק, אין וועלכען ער בעגרינדעט „וויכענשאַפטליך" די נויטיגקייט, אָפּצושאַפען דעם קריסטענטום און איינפיהרען אויף זיין אָרט אַ מלוכה'שע אַנטי-קריסט־ליכע רעליגיע, צו וועלכע עס זאָלען מוזען גע־הערען אַלע דייטשע ראַסיסטען, די ענטשפּרעכענדיגע אַרטיקלען פון דער קאָנסטיטוציע, זאָגט בערגמאַן, דאַרפען געענדערט ווערען אין פאָלגענדיגע:

די קירך איז אַ מלוכה'שע איינריכטונג, איהר אויבערקאָפּ איז דער פּרעזידענט פון דער מלוכה, די מלוכה'שע רעליגיע איז די צפון'דיגע רעליגיע. די פאָרשטעהערס פון דער צפון'דיגער ראַסע דאַר־פען זיך אָפּזאָגען פון קריסטענטום, וועלכער טראָגט די פּראַנטוואָרטליכקייט פאַרן טויזענט-יאָהריגען דייטשען אומגליק.

דער גאָט, וועלכער לערנט: דו זאָלסט ליב האָבען דעם צווייטען, ווי זיך אַליין; אַז דאָס, וואָס דיר איז נישט ליב, זאָלסטו נישט טון דיין חבר, אין אַזאַ גאָט האָבען די היטלעריסטען נישט קיין אמונה. דער גאָט, וועלכער זאָגט, אויב איינער גיט דיר אַ פּאַטש אין באַק, שטעל איהם אונטער די צווייטע באַק, איז קיין גאָט נישט.

די ענגלישע און די אַמעריקאַנער פּרעסע אָנער קענט, אַז דייטשלאַנד געפינט זיך אונטער אַ פּסיכאָז פון משוגעת. די היטלעריסטען, דורכגעדרונגען מיט'ן מעגאַלאָמאַניש-שאָוויניסטישען באַציל, וועלכער זייער דערציהונג ברענגט אין זיי אַריין, פיבערען און רעדען פון היץ. געפינענדיג זיך שוין מיט 18 יאָהר צוריק אין קייז נישט נאָרמאַלען צושטאַנד, האָבען די דייטשען שוין איינמאָל אַרויסגערופען אַ וועלט-מלחמה; די סכנה, אַז זיי זאָלען אַרויסרופען אַ צווייטע וועלט-מלחמה איז היינט גרעסער ווי פריי־הער. די מענשהייט מוז דעריבער אָננעהמען מיט־לען, די קראַנקע דייטשלאַנד צו היילען, מ'דאַרף זיך אָבער קלאָר מאַכען, אַז די ראַדיקאַלע רפואה קען קומען נאָר דעמאָלט, ווען ס'וועט היילען דעם מעגאַלאָמאַניש - שאָוויניסטישען באַציל, וועל־כער רופט אַרויס איהר כאָאַלאָגישען צושטאַנד, אַ רויסצורייסען מיט'ן וואָרצעל.

דאס עקאנאמישע, פאליטישע און יודישע לעבען אין פראנקרייך

אינטערוויאו מיט אדוו. נח פרילוצקי ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט"

אדוו. נח פרילוצקי, וועלכער איז לעצטענס צוריקגעקומען פון פראנקרייך, וואו ער האט געוואוינט עטליכע יאהר, האט אין אן אינטערוויאו אונז געגעבען פאלגענדע אינטערעסאנטע איבערזיכט איבער'ן איצטיגען לעבען אין פראנקרייך.
— די רעדאקציע.

די עקאנאמישע לאגע אין פראנקרייך

— „אז עס רעגענט — רעגענט אומעטום", זאגט א יודיש שפריכווארט. אויך פראנקרייך שפירט שוין א פאר יאהר דעם קריזיס, וואס האט אזוי שווער געטראפען די ווירטשאפט פון דער גאנצער ערדקויל (אפילו אין שטענדיג זאטען אויסטראליען איז היינט צו טאג שטארק נישט גוט).

אמת, אין פערגלייך מיט אנדערע מדינות איז פראנקרייך נאך אמווייניגסטען געשלאגען: פוילען צי דייטשלאנד, לאמיר זאגען, ליידען שוין אויף אפענע שווינדזוכט פון די עקאנאמישע לונגען — די שיינע מאריאנע קומט דערווייל אב מיט א לייכטען קאטער. עס לאזט זיך אפילו פיהלען דאס פערקלע-נערען זיך פונ'ם עקספארט (צום ביישפיל, ווען ענג-לאנד האט פאריאהרען געהעכערט דעם צאל אויף אריינגעפיהרט גלאזווארג, האבען אין פראנקרייך זיך אפגעשטעלט עטליכע צענדליג שפיגעל-פאברי-קען, וואס האבען געארבייט ספעציעל פאר די ברי-טישע אינזלען). דאך איז דער קריזיס פון דער קאנסומפציע באך נישט גרויס, והא ראיה: דאס יקרות (דאס לעבען איז דארט מינדעסטענס דריי מאל טייערער, ווי אין פוילען. חוץ דעם, זענען די קאלאניעס אזא אבנעמער און אזא קוואל פון הכנסות, אז דאס באציאנאלע עשירות פונ'ם פראנ-צויזישען פאלק איז לעת עתה נאך נישט אנגעריהרט געווארען. אבער..., ווער עס האט זיך צוגעוועהנט צו איבערוואוילטאג, קרעכצט אפילו ביי דער קלענ-סטער אומבעקוועמליכקייט.

די שטאטישע באפעלקערונג איז אומצופרידען מיט די הויכע פרייזען אויף די ארטיקלען פון ער-שטען געברויך. ס'שמעקט נישט דעם עולם, וואס די שטייערען וואקסען.

אבער דער עיקרשט דריקט דער קריזיס פון צוטרוי.

פראנקרייך איז דאס קלאסישע לאנד פון אפ-שפארונג און דער באנקיר פון דער גאנצער וועלט. איצט שטיקט זיך דאס לאנד מיט געלד, און ווייסט נישט, וואס דערמיט צו טון. נישט מ'קען עס אוועק-בארגען קיין אויסלאנד, און נישט ס'איז זיכער עס צו פערווענדען אויף איינע'ליכען קרעדיט. האלט מען די מזומנים אין פלעשער פון שאמפאניער (אהן ציגזען!) אדער מ'קויפט איין ווערט-פאפירען (וואס טראגען קליינע ציגזען!).

דערפאר טאקע האט די סטאווויסקי-אפערע גע-מאכט אזא געוואלדיגען רושם אויף דער פראנצוי-זישער געזעלשאפט: אויב די בענק קען מען נישט געטרויען (אוסטריק-סקאנדאל!), און אויך מיט ע-פענטליכע פאפירען, וואס זענען גאראנטירט פון דער רעפובליק, איז שכיה מקום אריינצופאלען, איז דאך שויך עק וועלט!

דער פראנצויז איז ארויס פון די כלים.

דער פאליטישער אויפרודער

— נישט שאטאנס רעגירונג און נישט דאלאד'יעס קאבינעט האבען צו די סטאווויסקי-גנבות, כידוע, נישט געהאט צומאל דאס ווייטסטע שייכות.

פונדעסטוועגען האבען די רעכטע גרופירונגען דעמאגאגיש אויסגענוצט די געלעגענהייט פאר א נישט ערליכער קאמפאניע געגען דעם „לינקען קארטעל". א ווילטע העצע האט געטריבען די כא-ליאסטרע מאנארכיסטען, וואס האבען א פנים גע-מיינט, אז ס'איז געקומען זייער צייט, אז עס וועט זיי געלונגען צו מאכען פיש און טריבען וואסער.

די אומרוהען וואלטען אבער נישט דערגאנגען צו אזא פערנעהם, ווען אויף דער גאס וועט נישט ארויס דער פערבאנד פון געוועזענע קאמבאטאנטען, וואס טענה'ן, אז די צו אפטע רעגירונגס-קריזיסען און כלערליי סקאנדאלען זענען גורם א פערנאכלע-סיגונג פונים געפעהרליכען פראבלעם, וואס הייסט: די דייטשע בעוואפענונג. אין פראנקרייך האט מען זייער מורא פאר די פערבארגענע קריגס-פלענער פונים היטלער-דייטשלאנד!

אזוי האט זיך דער טומעל אנגעהויבען איבער קעשענע-אינטערעסען און איז דורך ביינוויליגער אגיטאציע פערוואנדעלט געווארען אין א פאליטישען שטורם.

ער איז אבער שנעל איבער: די פראנצויזען זענען א היציג פאלק, אבער אויך א בערעכענטס. זיי פערליהרען דעם קאפ נישט לענגער ווי אויף א מינוט.

אין פראנקרייך איז נישטא נישט קיין פאליטי-שער, נישט קיין עקאנאמישער און נישט קיין פסי-כאלאגישער באדען פאר פאשיזם, ווי א סך פרעצעדע-סען ווייזען, בעהט דער פארלאמענטאריזם דארטען תמיד ארויס פון אלע אויפטרייסלונגען א פערשטארק-טער. אויך איצט שטייט אן דער שפיץ פון דער „נאציאנאלער" רעגירונג אן אויסגעפרובטער רע-פובליקאנער און דעמאקראט, און איבערן מיניסטער איז א ראדיקאל-סאציאליסט.

די יודען אין פראנקרייך

— פאליטיש לעבען זיך די „ווי גאט אין אדעס" די נאטוראליזירטע שטימען ס'רוב אויף די ראַ-דיקאל-סאציאליסטען, טיילווייז אויף די סאציאליסטען.

די יודישע ארגאניזאציעס געפינען זיך אין ענגסטען קאנטאקט מיט די אנגעזעהנסטע פראנ-צויזישע פאליטיקער, וואס זאגען זיך קיינמאל נישט אפ ארויסצוטרעטען אויף יודישע מיטינגען.

אזוי, האט דער נישט לאנג פערשטארבענער פענלעווע — בעריהמטער מאטעמאטיקער און פאר-ליטיקער, געוועזענער פרעמיער און פילמאליגער מי-ניסטער (אין יאהר 1924 קאנדידאט פון לינקען קארטעל אויפ'ן פאסטען פון רעפובליק-פרעזידענט) — פרעזידירט אויפ'ן פראטעסט-מיטינג אין טראַ-קאדעראָ קעגען די רדיפות אויף די יודען אין היט-לער-דייטשלאנד.

א רעכטער אנטיסעמיטיזם איז אין פראנק-רייך נישט בנמצא.

מיט א יאהר צוויי צוריק האבען רויאליסטי-שע כוליגאנעס זיך געוואלט מאכען א טבע אראפ-צעווייזען זיך אויפ'ן „פלעצעל" — שלא יען יודען. האבען די געוועזענע יודישע קאמבאטאנטען פון דער וועלט-מלחמה ארויסגעשיקט אהין פיקעטען און אזוי אנגעבראכען די ביינער די מאנארכיסטישע בחורים'לעך, אז די האבען פערזאגט אין צעהנטען מעהר נישט איבערצוחזרן די אנפאלען אויף יודען...

עקאנאמיש איז ביז סוף 1931 געווען גאר גוט. דער מיטעלשטאנד דער יודישער האט זיך גע-באדעט אין געלט, און אויך דער ארבייטער האט גוט פערדינט. אויף קהל'שע זאכען האבען די אמער-ליגע עמיגראנטען פון פוילען און רוסלאנד גע-לעבען מיט ברייטער האנט. אבער דעם שטילשטאנד אין האנדעל און קליינאינדוסטריע האבען די יודען דערפיהלט אמשטארקסטען.

א טייל פאכען געהען אונטער איבער די יו-דען אליין — לעדער-גאלאנטעריע, טריקאטאזש אויסארבייטונג. די סיבה: קאנקורענץ דורך הארפען די פרייזען. געבוירענע פראנצויזען, אקטיען, אנע-קענען אלע פארמען קאנקורענץ (רעקלאמע, פריר-בירעט, אפטע אויספערקויפען כ"י), חוץ דעם איינער: די פרייזען וועט'ען קיינמאל נישט צו פיל אראפגע-זעצט, כדי נישט אונטערצוגראבען די עקזיסטענץ-מעגליכקייטען גופא.

נייאנגעקומענע איז היינט-צו-טאג זעהר שווער אין פראנקרייך זיך איינצואָרדנען. קריגען א דער-לויבעניש אויף ארבייט ביי יענעם איז כמעט אבי-אונמעגליכע זאך.

דאס יודישע געזעלשאפטליכע לעבען איז זעהר ענטוויקעלט, אבער, צום בעדויערן, דערווייל נאך העכסט איינזייטיג: פילאנטראפיע און געזעגנווייטיגע הילף — דאס איז אלץ, מיט וואס די איבער 120 פעראיינען פערנעהמען זיך.

די לאדזער אין פאריז

אגב, וועט איך אודאי אינטערעסירען צו הע-רען, אז די ענערגישסטע און שטארקסטע עלעמענ-טען אין געוויסע בראנזשעס — אין פאריז — זענען די לאדזער יודען.

פארהאן אין פאריז אויך א סך קינסטלער פון לאדז און פון דער אומגעבונג. די בעקאנטסטע זענען: ארטור שיק, חיים עפשטיין, יצחק ליכטענ-שטיין, יוסף העכט.

ווידער אמאל אנגאלא

א ווארנונג פאר יודישע עמיגראנטען

מיר ברענגען דא פאלגענדען אינטע-רעסאנטען ארטיקעל פון אינזש. שמואל שווארץ, א זוהן פון בעקאנטען עסקן ישכר שווארץ. שמואל שווארץ וואוינט אין ליסאבאן און איז גוט בעהאווענט אין ענין אנגאלא. זיינע אויספיהרונגען פער-דינען א בעזונדערער אויפמערקזאמקייט.

דער פראיעקט פון א יודישער קאלאניזאציע אין דער גרויסער פארטוגעזישער מערב-אפריקא-נישער קאלאניע אנגאלא איז, ווי מען ווייס, שוין אן אלטער.

שוין אין אנהויב פון 19. יאהרהונדערט האט זיך די פאריזער „כל ישראל חברים" (אליאנס איזראַ-עליט אוניווערסאל) געסטארעט יוזען א הער-לויבעניש צו קאלאניזירען אין אנגאלא אביסעל רוסישע און רומענישע יודען. און הונדערט יאהר שפעטער, אין יאהר 1912, האט זיך מיט דעם העל-ביגען פראיעקט בעשעפטיגט די טעריטאריאליסטישע ארגאניזאציע יט"א, נאר שוין אין א גרעסערען מאסשטאב און מיט דעם גראנדיעזען פלאן צו גרינ-דען דארט אן אויטאנאמע יודישע טעריטאריע אונ-טער דער סובערעניטעט פון דער דעמאלט נייע-נט-שטאנענער פארטוגעזישער רעפובליק, וועלכע איז פראק'אמירט געווארען דעם 10. אקטאבער 1910.

ישראל זאנגוויל ע"ה, דער גרינדער און פרע-זידענט פון דער יט"א איז דעמאלט ספעציעל גע-קומען קיין ליסאבאן צו אונטערהאנדלען אין דער דאזיגער אנגעלעגענהייט מיט דער פארטוגעזישער רעגירונג.

די דעמאלדיגע ליבעראלע און יודען-פריינדלי-כע רעפובליקאנישע רעגירונג האט דעם פראיעקט מיט גרויס התלהבות אנגענומען און תיכף אריינגע-טראגען אין פארלאמענט דעם געזעץ-פראיעקט וועגען גרינדען אין אנגאלא א יודישע אויטאנאמע טעריטאריע.

דער ערשטער רעפובליקאנישער פארלאמענט האט דעם דאזיגען פראיעקט אויך תיכף אנגענומען און עס האט נאר געפעהלט, אז דער פראיעקט זאל אויך אנגענומען ווערען דורך דעם סענאט, וואס אין יענע האניג-יאהרען פון דער רעפובליק וואלט עס געווען זעהר לייכט דורכצופיהרען.

פון איהר צד האט די יט"א אויך נישט פער-לוירען קיין צייט און צוזאמענגערופען א קאנפע-רענץ און וויען 27—30. יוני, 1912 ס'איז בעשלא-סען געווארען אוועקצושיקען קיין אנגאלא אן אויס-פארש-קאמיסיע מיט דעם בעוואוסטען ענגלישען געאלאג פראפ. י. וו. גרעגארי אין דער שפיץ. די דאזיגע קאמיסיע איז תיכף געפאהרען אויספארשען אנגאלא און אויסגעארבייט א זעהר אינטערעסאנ-טען ראפארט, וועלכער איז פערעפענטליכט געווא-רען אין 1913.

פראפ. גרעגאריס ראפארט איבער אנגאלא איז געווען גראד נישט קיין שלעכטער. כאטש די גאנצע מערב.געגענט איז א היס-טראפישע, און נישט קיין געזונדטע, ווייל דארטען הערשען ספעציעל טראפישע מחלות, ווי די געלע פיבער, די „צעצע", וואס פערשפרייט די שלאף-קראנקהייט און כדומה עפי-דעמיעס, איז אבער דאגע ען די אינערליכע מזרח-געגענד דארטען גראד, א וואו מען האט געמיינט איינצוארדענען די יודישע קאלאניזאציע, ווי די שטחים פון בענגואלא, האמבו, מאלאנזש און כדומה, א פיל געזונטערע, א הויך-געבערגיקע און כמעט מיט א ווארים-איראפעאישען קלימאט, וואו עס וואקסט אויסער ווייץ און קוקורוזע אויך רייז, קאווע און פאמעראנצען, בקיצור, א זעלטען גוט לאנד פאר אגרי-קולטור און פיה-צוכט.

דער בעריהמטער פראפ. גרעגאַרי האט פער-שטייט זיך, נישט געקענט פאראויסזעהן, אז טאקע

פון אינזש. שמואל שווארץ, ליסאבאן

אין דער דאזיגער מזרח-געגענט פון אנגאלא, גאנץ האַרט נעבען דער גרענעץ פון דער בעלגישער קאלאניע קאנגא, איבער פון די רייכסטע קאלאניעס אין אפריקע, ווען מען א פאר יאהר שפעטער ענט-דעקען גרויסע און רייכע דיאמאנטען-גריבען, וועל-כע זענען סוף-כל-סוף דאך אריינגעפאלען אין די הענט פון אחינו בני ישראל. הען די דאזיגע גרי-בען געהערען איצט דעם בעוואוסטען אינטערנאציא-נאלען דיאמאנטען-טרעסט פון אנטווערפען, פאריז און לאנדאן.

אויסער דיאמאנטען געפינט מען אויך אין אנגאלא קופער- און צין-גרובען און אן אמעריקאַ-נישע געזעלשאפט זוכט דארטען איצט אויך נאפט.

בחטאתינו הרבים איז אבער פון קאלאניזיר-פראיעקט פון יט"א לידער גארנישט געווארען, ווען די יט"א האט נישט געקענט געפינען די נויט-טיגע גרויסע פינאנציעלע מיטלען און טאקע אליין בהאלד נאכדעם, לא עלינו, נעלם געווארען און מיט איהר צוזאמען דער גאנצער אנגאלא-פראיעקט.

די לאגע אין אנגאלא איז איצט אן אויסער-שווערע. אזוי לאנג ווי די קאלאניאלע פראדוקטען האבען געהאט גוטע אפנעהמער און הויכע פרייזען אויף די וועלט-בערזעס האבען די קאלאניסטען אין אנגאלא געמאכט גלענצענדע עסקים, נאר זינט דעם לעצטען וועלט-קריזיס זענען די פרייזען פון אלע קאלאניאלע פראדוקטען שטארק געפאלען און כמעט אלע אנגאלא-קאלאניסטען זענען רואינירט און באנקראט, אזוי ווייט, אז פלאנטאציעס פון קאווע, קאקאא, קאוטשוק, פאלמען און כדומה, וואס האבען אויסער דעם ווערט פון דעם גרונט, אפגעקאסט מאיאנטקעס אין שטח, איינריכטונגען, געביידעס א. א. וו. קען מען איצט קויפען פאר חצי-חינם.

לעצטענס אפילו האבען איניגע פאליאקען, וואס האבען זיך בעזעצט אין אנגאלא, מיט גרעסערע קאפיטאלען און טאקע אויסנוצענדיג דעם איצ-טיגען קריזיס, געקויפט דארטען זעהר ביליג פאר-טיגע פלאנטאציעס און דערצו נאך געקריגען בחנם גוטע שטחים לאנד פאר נייע פלאנטאציעס. זיי האַ-בען אבער כמעט אלע אנגעווארען זייער געלט און געזונט און איבערלאזענדיג הייזער און פלאנ-טאציעס זענען זיי קוים לעבעדיג צוריקגעפאהרען אהיים...

איינצעלנע יודען געפינען זיך אפילו יא איצט אין אנגאלא און מאכען א לעבען, נאר הויפט-זעכליך פון מסחר, און וואוינען טאקע אין די פארט-שטעט לואנדא, לוביטא און טאסאמעדעס, א וואו דער קלימאט איז גראד נישט קיין געזונטער, נאר וואס טוט נישט א יוד צוליב פרנסה?

לעצטענס שווימט ווידער אמאל ארויף אין דער יודישער פרעסע דער אלטער פראיעקט פון דער יודישער קאלאניזאציע אין אנגאלא און פון בערלין איז געקומען די ידיעה, אז א קאמיסיע פון דייטשישע יודען קומען קיין פארטוגאל צו אינטער-האנדלען מיט דער פארטוגעזישער רעגירונג וועגען קאלאניזירען דייטשישע יודען אין אנגאלא.

ס'איז קיין וואונדער נישט, אז טרינקענדיגע מענ-שען כאפען זיך אן אין א שטרוי, נאר גליקליך א-דער אומגליקליכערווייזע, מוז מען מודה זיין, אז איצט איז שוין עבר זמנו בטל קרבנו, און דער יודי-שער אנגאלא-קאלאניזאציע-פראיעקט, אפילו אין א קליינעם מאסשטאב און אפילו אן א יודישער אוטאנא-מיע, איז כמעט אוממאויספיהרבאר.

ערשטענס, האט די פארטוגעזישע רעגירונג א-רויסגעגעבען אין די לעצטע יאהרען א סעריע דער-קרעטען און הויפטזעכליך א גרויסען דעקרעט, וואס איז בעקאנט אונטער דעם נאמען „אקטע קאלאניאל" א מין קאלאניאלע קאנסטיטוציע, אין וועלכער די פארטוגעזישע קאלאניעס ווערען בעטראכט ווי קאלא-ניזאציע געביטען אויסשליסליך פאר פארטוגעזישע עמיגראנטען, פאר וועלכע די טויערען פון בראזיל און צפון-אמעריקא זענען איצט פערשלאסען.

די נייע פארטוגעזישע קאלאניאלע לעגיסלאציע מאכט איצט בעזונדערע שוועריגקייטען אויסלענדישע עמיגראנטען, וואס מיינען זיך צו בעזעצען אין די פאר-טוגעזישע קאלאניעס און הויפטזעכליך טאקע אין אנ-גאלא. זיי טארען למשל זיך נישט בעזעצען אין קאמ-פאקטע גרופעס און מוזען וואוינען אפגעטיילט איינער פון די אנדערע ווייניגסטענס צעהן קילאמעטער, חוץ מזה פערלאנגט מען פון זיי אויך אן אריינפאהר-גא-ראנטיע פון צירקא פערציג פונט פער פערזאן אוי...

צווייטענס לוינט איבערהויפט נישט צו שיקען קיין אנגאלא נייע קאלאניסטען, בשעת די אלטע, פאר-טוגעזישע אדער אויסלענדישע, וואס האבען זיך דארט שוין לאנג בעזעצט, שטארבען פשוט פון הונגער.

דעריבער האלט איך פאר מיין הייליגען חוב בעקאנטצומאכען דורך דער יוד. פרעסע דעם אמת'ן מצב פון דעם אלט-נייעם פראיעקט וועגען יודישע קאלאניזאציע אין אנגאלא, און צייטליך צו ווארענען און ערע ארימע יודישע עמיגראנטען זיך ביי... צו לאזען פערפיהרען מיט קיין שום אנגאלא-מיראַ-זשען, בכדי נישט צו פערלירען זייערע לעצטע פע... גראשען און געזונט.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אווענט

Dr. med.
Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 1
פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

ארטאפעדישער אנשטאלט
בראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
— I. —
זיין עקסעלענץ סוביעקט
אין די הויפטראלען:
Eugeniusz Bodo
i M. Ćwiklińska
— II. —
„רויטער שפור"
אין דער הויפטראלע
WARNER OLAND

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

קולטור־ארבייט צווישען די יודישע האנדווערקער

די קולטור־ארבייט ביים יודישען בעל־מלאכה האט מען זיך ביז איצטער ווייניג בעשעפטיגט. עס איז א זעהר פערנאכלעסיגט געביט, און א קולטור־ארבייט דווקא איז א גרויסען מאסשטאב וואלט געקאנט געפיהרט ווערען. עס פאדערט זיך נאר א בעציהונג, א פערשטענדניש פון די האנדווערקער סאמער צום דאזיגען פראבלעם.

ספעציעל איצטער, ווען די פארמען פון ארגאניזאציע הויבען זיך אן גאנץ אנדערש צו געשטאלטען, דווקא דער יודישער בעל־מלאכה, וואס גאר, אלס רעזולטאט פון זיין בעוואוסטזיין, איז נאר פון זיין פריהסטער יוגענד אן געווען בעהערשט צו ווערען א פראדוקטיווער מענש, אז מיט זיין ארבייט זאל ער נישט בלויז בעפרידיגען זיין מאטעריעלען עגאאיזם, נאר אויך דערמיט שאפען א נוצען פאר די — פאר וועלכע ער ארבייט — איז א בעווייז פון א קולטור דערהויבונג.

אבער די פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס פון יודישען האנדווערקער האבען זיך כמעט שטענדיג אויסשליסליך גאר בעשעפטיגט מיט פראפעסיאנעלע פראגען, זעלטען איז פארגעקומען א פארלעזונג אויף א קולטורעלער טעמא — איינגעארדענט דורך א האנדווערקער־ארגאניזאציע, בעהמען מיר אזא שטאט ווי לאדז, ווי די יודישע האנדווערקער בעוועגונג איז פערהעלטנישמעסיג גוט ארגאניזירט אין די פערשידענארטיגע פעראיינען און צעכען, וואס איז דער שפיץ פון דעם אלעם שטייט א צענטראלע קערפערשאפט, — איז דאך הערט מען זעהר ווייניג וועגען א קולטור־ארבייט. כאטש אמווייניגסטען פאר דער גרויסער מיטגלידערשאפט.

די איבעריגע בעדערפעניש פון יודישען בעל מלאכה אויף קולטורעל זיך צו שטעלען אויף אן ענטשפרעכענדער הויך, מוזען מיר מיט בעדויערן פעסטשטעלען, איז נישט בלויז נישט געפלעגט געווארען. נאר ס'האבען זיך דערמיט אפילו נישט פעראינטערעסירט זיינע פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס, דער ארגומענט פון פערטאגטקייט קאן דא נישט גילטען, אלט ביישפיל, קאן דא דינען דער יודישער ארבייטער, וואס טראץ דעם, וואס ער איז נישט ווייניגער פערזארגט וועגען זיין עקזיסטענץ, — ווי דער יודישער האנדווערקער, האט האבען זיינע ארגאניזאציעס אנגעפיהרט א קולטורעלע טעטיגקייט.

אויך דער ספעציעל איצטיגער שווערער מאמענט פון יודישען האנדווערקער קאן דא נישט גענומען ווערען אין אכט, אין געגענטייל, דווקא איצטער אין זיין פערביטערונג איבער דער שלעכטער מאטעריעלער לאגע, — מוז דאס פאר איהם פערפולקאמט ווערען דורך א ברייטע קולטורעלע דערציהונג.

עס קאן אויך געמאלט זיין, אז ווען די יודישע האנדווערקער מאסען, וועלכע זענען א פאלקס־בעוועגונג, וואלטען געזען קולטורעל ענטשפרעכענד אויסגעבילדעט, וואלט דאס פיל פערלייכטערט די, איז א געוויסער מאס, רויהע פארמען פון זייער עקאנאמישען קאמף. מ'מוז בלויז האבען דעם מוט ארויסצורייסען דעם האנדווערקער פון ענגען קרייז פון זיינע טעגליכע דאגות, און אויפוועקען אין איהם דאס געפיהל, פון קולטורעלע בעדערפנישען, אז דאס וועט געלונגען, אין דעם זענען מיר זיכער. ווען דער האנדווערקער זאל זיך נאר אויף איין מאמענט אפגעבען א רעכנונג, אז אויך אין די מלוכה־קרייזען חשבון ער, און קולטורעלער היגיענע בעטראכט ווי א צווייט־ראנגיגער, אלס ביישפיל קאן דינען דער פאקט, אז לויטן נייעם אינדוסטריע־געזעץ, וועלען אין די האנדווערקער־קאמערן זיין פערטרעטען איבעראליגענטען, כאטש זיי זענען נישט קיין האנדווערקער. די דאזיגע קולטורעלע ארבייט מוז מיט דער גאנצער שטארקייט אנגעהויבען ווערען. זאל די ארבייט געפיהרט ווערען מיט אן ערנסטע איבערצייגעוועקייט, קאן אין פערלויף פון א קורצער צייט, דאס פערשפילטע צוריק געווינען ווערען.

זאלען זיך די יודישע האנדווערקער — טוער ערנסט וועגען דעם ענין באטראכטען און דער מיט הלך פון די יודישע מאסען קאנען זיי זיין זיכער.

ס'מוזען אנגעגעבען ווערען אינדיווידועלע ביטעס

אויף צו געניסען פון די הנחות אויף פערלעגענע שטייערן

אויף די וועכענטליכע שמועסען, וועלכע זענען פארגעקומען אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין (פאמארסקא 15) זענען בעריהרט געווארן פאלגענדע פראגען.

דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט אויפגעקלערט, אז די שטייער־צאהלער, וועלכע ווילען געניסען פון די הנחות פאר פערלעגענע שטייערן, מוזען אונבעדינגט איינטראגען צו די בעטרעפענדע שטייער־אמטען אינדיווידועלע ביטעס.

די ביטעס מוזען גוט מאטיווירט ווערען און גענוי אויסגערעכענט, וואס דער פעטענט פאדערט. ס'מוז דערמאנט ווערען, וועגען שענקען די פראצענטער ביז'ן 1 אקטאבער 1933, וועגען שטרייכען 25 פראצענט, וועגען סונאנדערלייגען אין 12 קווארטאל־ראטעס, די ערשטע אין 1935, וועגען צורעכענען א העלב פראצענט מאנאטליך. אויך מוז אנגעגעבען ווערען די סיבה פון נישט בעצאהלען אין זיינער צייט די פערלעגענע שטייערן. דער פעטענט דארף אונבעדינגט אין דער ביטע אויפווייזען, אז אין נישט צאהלען ביז אהער די פערלעגענע שטייערן איז נישט געווען קיין בייז־ווילליגקייט, ער דארף שרייבען, אז ער האט נישט געהאט די מעגליכקייטען צו בעצאהלען צוליב גרויסע שאצונגען א. א. וו.

קאלאניאל־הענדלער פערלאנגען

נישט נאר די נאביאל־געוועלבער זאלען אפען זיין נאך 7 א זייגער נאר אויך די קאלאניאל־געוועלבער

א טייל יודישע קליינהענדלער פעראיינען פיהרען איצט אן א גרויסע אקציע וועגען ערלויבען אפען צו האלטען די געוועלבער, וואס פערקויפען דעם אזוי־גערופענעם „נאביאל", נאך 7 א זייגער אין אווענד.

די סעקציע פון „נאביאל"־הענדלער ביים צענט־ראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15, האט איבערגעשיקט א בריוו מעמאריאל צו דער האנדעלס־קאמער וועגען אינטערוועניר מכח דעם ענין ביי דער מאכט. די לאדזשער האנדעלס־קאמער האט זיך וועגען דעם ענין אנגעפרעגט ביי די פער־אינטערעסירטע פעראיינען, ווי אזוי זיי פערהאלטען זיך אויף אזא אינטערווענץ און בעזונדערס צי וועלען דערפון נישט ליידען אנדערע געוועלבער.

ווי מיר דערוויסען זיך הערשט אין די קרייזען פון די קאלאניאל־געוועלבער — בעזיצער די מיינונג, נישט צו מאכען קיין אויסנאהמען ספעציעל פאר די נאביאל־הענדלער, אז זיי זאלען אפען האלטען נאך 7 א זייגער אין אווענד. די קאלאניאל־הענדלער האלטען, אז מ'דארף אלע נאביאל און קאלאניאל־געוועלבער ערלויבען אפען צו האלטען לענגער, ווייל אבער די מאכט נישט נאכקומען די פאר־דערונג — טאר קיינער נישט אפען האלטען לענגער.

די מאטיוון, וואס עס רוקען ארויס די קאלאניאל־הענדלער זענען פאלגענדע: די צאהל נאביאל־געוועלבער בעטרעפט 20 פראצענט פון דער אלגעמיינער צאהל געוועלבער, דאגעגען קאלאניאל־געוועלבער זענען פערהאן 80 פראצענט. די נאביאל־געוועלבער זענען נישט מעהר די פון אמאל, וואו מ'האט בעקומען פערקויפט נאר פוטער, קעז און אייער, היינט אבער דעם מאנגעל פון מלעטשארניעס ווערען פערקויפט כמעט אלע די ארטיקלען, וועלכע ווערען פערקויפט אויך אין די קאלאניאל־געוועלבער. ביז דער צייט, ווען די מלעטשארניעס זענען געווען געשלאסען 7 א זייגער, האט דער קונה א איבערגעקויפט ביז'ן צומאכען דאס געוועלב אין די קאלאניאל־געוועלבער, איצט קומט אויס, אז די 20 פראצענט נאביאל־געוועלבער, ווען זיי זענען אפען נאך 7 אין אווענד נעהמען צו דאס לייזונג ביי 80 פראצענט קאלאניאל־געוועלבער, ווייל די נאביאל־ליסטען האלטען די זעלבע ארטיקלען. די קאלאניאל־געוועלבער־בעזיצער קענען דעריבער נישט ענט־פערען דער האנדעלס־קאמער, אז דאס ערלויבען אפען צו האלטען נאר די נאביאל־געוועלבער נאך 7 אין אווענד, וועט נישט שעדיגען די אינטערעסען פון אנדערע געוועלבער. זיי וואלטען געווען דער־פאר, נאר דעמאלט, ווען די מלעטשארניעס, וואלטען געווען ווירקליכע מלעטשארניעס.

דאס גלייכסטע און ריכטיגסטע וואלט געווען, אז מ'זאל ערלויבען אלע געוועלבער אפען צו האל־טען די געוועלבער נאך 7 אין אווענד, דער אומזאץ וואלט זיך זיכער פערגרעסערט און די מלוכה וואלט דערפון מעהר געהאט.

דער שטרייק פון די היטעל־מאכער

ערקלעהרונג פון היטעל־מאכער־צעך

פון היטעל־מאכער צעך אין לאדז האבען מיר דערהאלטען פאלגענדע ערקלעהרונג:

דער היטעל־מאכער צעך אין לאדז האט דער־האלטען פון די היטעל־ארבייטער א פאדערונג צו געבען א לוין־הוספה און אכט שעה'דיגען אר־בייטס־טאג.

דערהאלטענדיג אזא פאדערונג האבען די היטעל־מאכער האנדווערקער איינגעזעהען אז עס איז אונמעגליך ווייטער צו האלטען כאטש א האנד־יונגעל, ווייל דאס היטעל, וועלכעס בייט אויסשליס־ליך אויפן אינערליכען מארק מוז צוליבען ביטערן קריזיס פערקאנקורירט ווערען דורך אנדערע שטעט מיט פופציג פראצענט ביליגער נעגען לאדז אין דעם פאך אזוי ווי אין אנדערע פאכען עקזיס־טירען אויך כאלופניקעס, וואלט דאס נאך נישט געווען אזוי שלעכט, אבער ווען ס'וואלט געווען פאר ווענען צו ארבייטען, אין צייטען פון בעסערע קאניונקטור איז געווען א גרעסערע צאהל מאגא־זינערען וועלכע האבען בעשעפטיגט א גרעסערע צאהל בעל־מלאכות און ביי בעסערע פרייזען, אבער די קאנקורענץ פון אנדערע שטעט צוזאמען מיטן קריזיס האבען א סך היטעל־סוחרים אראפגעשווענקט פון פלאץ אזוי, אז פאקטיש איז ביים היינטיגען טאג נישטא פאר ווענען צו ארבייטען, זענען מאקע פיל בעל־מלאכות אונטערגעגאנגען און די פאר וועלכע זענען נאך פערבליבען, ארבייטען אין בעסטען סעזאן א פאר וואכען, וועלכע קלעקט נישט אפילו צו בעצאהלען אויף א קווארטאל דירה־געלד און זייערע פאמיליעס ליידען נויט.

ביים איצטיגען מאמענט, נאך אזוי פיל וואכען ארבייטסלאזיגקייט, דערהאלטענדיג אזא פאדערונג איז יעדער געווען געצוואונגען צו נעמען חיים פון סוחר א פאר מעטער סחורה און אליין עפעס אנהויבען ארבייטען; ביי דער מיטהילף פון ווייב מיט די קינדער. אבער דא זענען געקומען די ארבייטער פון קילינסקיעגא 43 און האבען דערקלערט דעם מייסטער אליין פאר א שטרייק־ברעכער: האבען געצוואונגען די בעלי־מלאכות די היטלען אין מיטען דער ארבייט צוריקצוטראגען. מיר האבען זיי גערופען אויף א קאנפע־רענץ און מיט זיי גע'טענה'ט, אז עס איז נישט דערלויבט, אז אן ארעמער בעל־מלאכה, וועלכער איז אליין געצוואונגען צו פערדינען אויף א שטי־קעל ברויט פאר די קינדער, וואס דאס איז כלל נישט קיין שטרייק־ברעכעריי, זאל געשטערט ווערען אין דער ארבייט.

יעדען סעזאן רייסט מען דעם בעל־מלאכה פון די פרייזען, ס'איז שוין דערגאנגען אזוי ווייט, אז מען מאכט א היטעל פאר 25 גראשען און נאך ווייניגער, אין דער צייט, ווען מען האט גענומען פאר'ן זעלבען היטעל 60 גר. און די ארבייטער האט מען נאך נישט געריסען די גוטע צייטען אז פון דער קאנפערענץ איז גארנישט געווארען.

טישלער וועלען בעקומען שפריט צום פאך

דירעקט פון שפריט־מאנאפאל

בשעתו האבען די האנדווערקער געמאכט בעמיהונגען ביים מיניסטעריום, אז די האנדווער־קער פון די האלץ־גרופע זאלען בעקומען שפריט צום פאליטורען מעבעל דירעקט פון שפריט־מאנא־פאל.

די בעמיהונגען האבען געגעבען גוטע רע־זולטאטען, דער פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערן האט בעקומען פון פינאנץ־מיניסטעריום א בריוו מיט דער ביטע אויפצוגעבען א רשימה פון די טישלער־ארגאניזאציעס, וועלכע וואלט געקענט בעקומען שפריט דירעקט פון מלוכה־מאנאפאל. אזא בריוו האט אויך בעקומען די לאדזשער האנדווערקער קאמער וועגען די לאדזשער טישלער.

די לאדזשער האנדווערקער־קאמער האט אזא רשימה ארויסגעשיקט, גלייכצייטיג האט זי אנגע־הויבען בעמיהונגען, אז ס'זאלען אויך בעקומען דירעקט פון מאנאפאל שפריט פריזירן און פא־טאגראפען, וועלכע דארפען צו זייער פאך דעם דאזיגען ארטיקעל.

בעשטעלונגען אויף שטריק

די לאדזשער שטאט־פערוואלטונג האט זיך בעווענדעט מיט א בריוו צו דער האנדווערקער־קאמער וועגען אויפגעבען די אדרעסען פון די פירמען, וועלכע וואלטען זיך געקענט אונטערנעה־מען צוצושטעלען שטריק און שנור פאר די בע־דערפענישען פון דער שטאט.

אלס ענטפער אויף דעם דאזיגען בריוו האט די האנדווערקער־קאמער איבערגעשיקט דער שטאט־פערוואלטונג א רשימה פון די בעל־מלאכות, וועלכע זענען ארגאניזירט אין צעך פאר שטריק־אויסארבייטונגען.

יודישע דאמען־שניידער גע־וואלט שאפען א נייעם צעך

די האנדווערקער־קאמער האט זיך ארויסגעזאגט געגען דעם

מיט א'ערך א וואך צוריק האט א גרופע יודישע דאמען־שניידער־מייסטער זיך געווענדעט צו דער האנדווערקער־קאמער מיט א ביטע צו ערלויבען צו שאפען אין לאדז א נייעם צעך פון דאמען־שניידער. דאס האט געזאלט זיין דער פירטער שניידער צעך אין לאדז, ווייל 3 זענען שוין פערהאן.

די לאדזשער האנדווערקער־קאמער, איידער זי האט אנגענומען וועגען דעם א בעשלוס, האט צונויפגערופען א קאנפערענץ פון די עקזיסטירענדע שניידער־צעכען, כדי צו אויסהערען די מיינונג פון די פעראינטערעסירטע.

די קאנפערענץ האט זיך ארויסגעזאגט געגען שאפען א נייעם צעך. ארויסגעהענדיג פון דער הנחה, אז אזא צעך וואלט געשטערט די ענטוויק־לונג פון די ביז־איצטיגע ארגאניזאציעס.

די האנדווערקער־קאמער האט דעריבער אפגעזאגט די ערלויבניש אויף צו שאפען א נייעם יודישען צעך פון דאמען־שניידער.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער־שוואכע־בעהאנד־לונג און סעקסועלע בעראטונג.
עלעקטראנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

ס'איז נאר נישט פערטיילט געווארען די סומע

פון די קרעדיטען פאר לאדזשער האנדווערקער

די קרעדיטען, וועלכע די „באנק גאספא־דארסטווא קראיאוועגא" האט בעשטימט פאר די לאדזשער האנדווערקער, און וועלכע ווערען פער־טיילט דורך דער ק. ק. א. זענען נאך נישט אינ־גאנצען אויסגעשעפט געווארען. ווי מיר דערוויסען זיך פון ק. ק. א. געפינט זיך דארט א סומע פון 12 טויזענד זלאטעס אויף צו פערטיילען.

שבת איז פארגעקומען א זיצונג פון פער־טיילונגס־קאמיטעט, צו וועלכען ס'געהערען די ה"ה פרעזידענט זאוישצקי, ראטמאנער סטנאווסקי און ראלין און ד"ר קאצענבאגען. ס'זענען בעטראכט געווארען און בעשטעטיגט א רייהע הלוואות. גלייכצייטיג האט זיך דער קאמיטעט געווענדעט צו דער האנדווערקער־קאמער, אז זי זאל מאכען בעמיהונגען אויף צו בעקומען נייע קרעדיטען פאר די האנדווערקער פון „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא".

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבעז

ניי׳ער פאלקסבלאט

דינסטאג 20 ה אדר תרצ״ד	פעברואר זון-אויפגאנג 6.44 זון-אונטערגאנג 4 56

שארפע חלוקי-דעות אין דער „אגודה“

דעפ. מינצבערג וויל זיך אפזאגן פון פרעזעס-אמט אין קהלה. — פרעזעס ליבערמאן האט זיך אפגעזאגט אלס פארזיצער פון דער „אגודה“ — אין גער זאל מען אויסגלייכן דעם קאנפליקט

אין דער לאדזער „אגודה“־ארגאניזאציע בעקעמפן זיך איצט זעהר שטארק צוויי צדדים, עס האנדעלט זיך נישט דא וועגן קיין אידעאישען קאמף, נאר א קאמף וועגן דער טאקטיק פון דער לאדזער ארגאניזאציע און הערצו איז עס נאך א ריין פערזענליכער קאמף. די אגרעסיווע אגודה־לייט טרעטען שארף ארויס געגען די טאקטישע שריט פון דעפ. מינצבערג אויף אלע געביטען פון געזעלשאפטליכען לעבען. בעזונדערס אויפ׳ן געביט פון דער לאדזער קהלה. ס׳איז געקומען אזוי ווייט אז דער פארזיצער פון קהלה־ראט ה׳ פישעל ליבערמאן, וועלכער איז גלייכצייטיג פארזיצער פון דער „אגודה“ האט זיך צוליב דעם קאמף פון די צדדים אפגעזאגט פון זיין אמט אלס פארזיצער פון דער „אגודה“, ס׳איז איצט נישט פאראן אין דער „אגודה“ קיין פערוואלטונג וועלכע זאל וועלען איבערנעהמען די פעראנטווארטליכקייט פאר דער ווייטערדיגער פיהרונג פון דער ארגאניזאציע און דערביי איז דער „אגודה“־לאקאל שוין זייט עטליכע טעג אינגאנצען געשלאסען.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער קאמף אמהעבער־טיגסטען אין ענינים וואס זענען נוגע דער יודישער קהלה. א גרויסער טייל פון דער ארגאניזאציע איז שטארק נישט צופרידען מיט דעם ביורושעט, וועלכער איז פארגעלעגט געווארען דורכ׳ן פרעזעס מינצבערג דער קהלה־פערוואלטונג. די אגרעסיווע אגודה־לייט האלטען, אזוי ווי פון אנהויב אן זייט די קהלה־לייטונג געפינט זיך אין אגודהשע הענד, אז די אגודהשע און רעליגיעזע אינסטיטוציעס זענען אין ביודזשעט נישט גענוג בעריקזיכטיגט, ס׳איז געקומען אזוי ווייט אז אויף א פערזאמלונג פון דער „אגודה“־ארגאניזאציע אין לאדז איז בעשלאסען געווארען אז די קהלה־פרנסים פון דער אגודה־פראקציע זאלען נישט אנטיילנעהמען אין די דעבאטען איבער׳ן נייעם קהלה־ביודזשעט.

ווי מיר דערוויסען זיך האט דעפ. מינצבערג אויף דערזעלבער זיצונג געזאלט ערקלערען אז צוליב דעם אנגענומענעם בעשלוס וועט ער זיין געצוואונגען צו דימיסיאנירען אלס קהלה־פרעזעס. די אגודהשע מיטגלידער פון דער קהלה־פערוואלטונג האבען דאן ערקלערט, אז צוליב סאלידאריטעט וועלען זיי אויך דימיסיאנירען.

באלד האט זיך אבער געפינען א מיטעל־צד, וועלכער וויל אפשטעמפען די שפיצע פון דעם גרויסען קאמף און מ׳האט אנגעהויבען צו פערמיטלען. היינטיגע וואך איז דעפ. מינצבערג ארויסגערופען געווארען קיין גער, וואוהין ער איז אויך גלייך געפאהרען. דארט האלט מען וועט קומען צו א הסכם וועגען אלע שטרייט־פראגען פון דער אגודהשע ארגאניזאציע אין לאדז.

פראצעס פון 11 לאדזער ענדעקס פאר געגענשטעלען זיך דער פאליציי

(2) אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס געגען 11 מיטגלידער פון דער לאדזער ענדעקישער ארגאניזאציע, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען אין אנטייל נעמען אין די עקסצעסען אויף זגערזשער 97.

דעם 10 פעברואר ד. י. האבען די לאדזער ענדעקעס געוואלט איינארדנען אויף כראברי 10 א מיטינג. די סטאראסטווע האט דעם מיטינג נישט ערלויבט, דערפאר דהאבען די מיטגלידער פון דער פארטיי זיך פערזאמעלט אויפן הויף זגערזשער 97, וואו עס איז אפגעהאלטען געווארען דער מיטינג אונטערן פרייען הימעל. דער אנגעקומענער פאליציי־אספיראנט פלעשאק האט אויפגעפאדערט, אז דער מיטינג זאל אויפגעלעזט ווערען, אנשטאט זיך פונאנדערגעהן, האבען זיך אנגעהויבען שיטען פון די פארטער־פענסטער שטעקענט אין דער ריכטונג פון דער פאליציי. אינצווישען האט איינער יוזעף קאטשמארעק מיט א בהמה׳שען עק געשלאגען דעם אספיראנט פלעשאק.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען א רייה עדות.

קאסיר — דעפרוידאנט פערשמפט אויף 1 יאהר תפיסה

(2) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען קאסיר פון דער לאדזער קרעדיט-געזעלשאפט, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין דערפרוידירען 10.000 זל.

פון בעשולדיגונגס=אקט איז צו זעהען, אז דער קאסיר קאזשימיעזש וואזשניאק האט אין יאנואר ד. י. זיך געמאלדען צום בוכהאלטער פון דער קרעדיט=געזעלשאפט, פרידמאן, וועלכען ער האט ערקלערט, אז אין דער קאסע פעהלען איהם 10 טויזענד זל. ער ווייסט נישט וואו דאס געלד איז איהם אהינגעקומען, וואזשניאק איז ארעסטירט געווארען, ער איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה.

VARIETE-DANCING
TABARIN
Narutowicza 20
Tel. 150-66 i 154-60.
היינט און פאלגענדע טעג
פרעמיערע!
פון 5 ביז 9 אווענד „FIVE“ פון 5 ביז 9 אווענד
פון 9 א גאנצע נאכט
Kabaret - Dancing
10 וועלט=אטראקציעס 10
פרייזען רעדוצירט!
איינטריט פריי!
30 פראצענט ביליגער!
קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med. H.LUBICZ
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד, זונטאג פון 9–11 בייטאג.

ווענען גרויסען טומעל בעת א לויה אויף זגערזשער=גאס

דעם היינטיגען זונטאג האט אין באלוט פאסירט א אויסערגעוועהנליכער און זעלטענער פאל פון בזיון־המת, וועגען וואס מען קען באין אופן נישט פערבייגעהען מיט שטילשווייגען.

עס איז פלוצים געשטארבען א יודישער הויז־בעזיצער פון זגערזשער גאס, אויף וועלכע זיינע לאקאטארען האבען זיך ארומגעטראגען מיט בעזעכטיגטע הרעומות בעזונדערס דעריפאר וואס ער פלעגט ביינאהעבען אויספיהרען אפטע עקסמיסיעס אויף זיינע פערארעמטע לאקאטארען.

ערשט נאך זיין טויט האבען די לאקאטארען אויסגענוצט א זעהר נישט־יודישליכען אין נישט־עטישען אופן פון אפרעכענען זיך מיט איהם אלס בר־מנן, פאר זיינע מעשים ביים לעבען. דאס אפרעכענען זיך האט זיך אויסגעדריקט אין ברענגען א קאטערינקע פאר דער עגלה און אפשפילט א „פרעה ליכס“ בעת די לוויה האט געריהרט פון ארט.

מיר האלטען פאר נישט־איבעריג צוצוגעבען אז ביי אונז יודען איז פאראן א מנהג נישט מבזה צו זיין קיין שום מת און איבער קיין שום בר מנן ווערען קיין נקמות נישט אויסגעפיהרט.

נח פרילוצקי אין רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט“

נעכטען האט בעזוכט אונזער רעדאקציע דער בעקאנטער פובליציסט און וויסענשאפטלער ה׳ נח פרילוצקי, וועלכער ווייל׳ט איצט אין לאדז אין צוזאמענהאנג מיט זיין רעפעראט, וועלכען ער וועט היינט האלטען אין לאדז.

ה׳ פרילוצקי האט אין געשפרעך מיט אונזערע רעדאקציע־מיטארבייטער זיך געטיילט מיט די איינדרוקען פון זיינע אויסלאנדס־רייזעס, וועגען דעם לעבען פון די יודען אין פערשידענע לענדער און בעריהרט פערשידענע אקטועלע פאליטישע פראבלעמען.

היינט רעפעראט פון אדוו. נח פרילוצקי אין פילהארמאניע

היינט 9 אווענד וועט אדוו. נח פרילוצקי האלטען זיין גרויסען פאליטישען רעפעראט אין „פילהארמאניע“. ווי בעוואוסט, איז דאס דער ערשטער ארויסטריט פון נח פרילוצקי, זייט ער האט זיך צוריקגעקעהרט פון אויסלאנד און דעריבער האט דער דאזיגער רעפעראט ארויסגערופען גרויס אינטערעס.

ווארשאווער אנגעזעהענע פאליטישע טוער האבען געמאלדען, אז זיי קומען ספעציעל קיין לאדז אין דער צאל פון 10 פערזאן, הערען וואס נח פרילוצקי וועט זאגען וועגען דער איצטיגער יודישער פאליטישער לאגע.

דער אפצאהל פאר דינסטמיידלעך אין דער סאציאלער פערזיכערונג

די פראגע וועגען דעם וואס פאר אנ׳אפצאהל מ׳דארף צאהלען פאר דינסט-מיידלעך אין דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט, וועט גע־לעזט ווערען אין די נאהענטסטע טעג.

די פראווינצער פערזיכערונגס=אנשטאלטען וועלען בערעכענען דעם אפצאהל פון דעם ווירקליכען פערדינסט פון דינסטמיידעל, ד. ה. פון דער גרונד=פענסיע און בעלוינונג וואס דאס דינסטמיידעל בעקומט אין נאטור (וואוינונג און לעבענס=מיטעל), די הויך פון דער בעלוינונג אין נאטור וועט פעסטגעשטעלט ווערען אויפן יסוד פון א דעציזיע פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט, בעזונדערס פאר יעדען קרייז פון דער פערזיכערונגס=אנשטאלט.

די דאזיגע בעלוינונג שטייגט נישט איבער כמעט די סומע פון 30 זל. א חודש און היות ווי די גרונד-פענסיע אויף דער פראווינץ שטייגט אויך כמעט קיינמאל נישט אריבער די סומע פון 30 זל. אזוי אז די אלגעמיינע בעלוינונג פון דעם דינסטמיידעל שטייגט נישט איבער 60 זל. א חודש. די פערזיכערונגס=אפצאהלען פאר אזעלכע דינסט=מיידלעך צאהלט איינגאנצען דער ארבייטסגעבער. דער אפצאהל בעטרעפט, 5 פראצענט פאר קראנקהייטס-פערזיכערונג, 5,2 פראצענט פאר עמעריטאל-פערזיכערונג, 1,4 פראצענט פאר פערזיכערונג אויפן פאל פון אנ׳אימגליק. אינאיינעם אלזא 11,6 פראצענט פון דער סומע וואס דאס דינסטמיידעל פערדינט (גרונד=פענסיע, וואוינונג, לעבענסמיטעל) אלזא ווען א דינסטמיידעל נעהמט גרונד=פענסיע 15 זל. א חודש וועט דער ארבייטסגעבער מוזען בעצאהלען 5,22 גר. א חודש, ווען זי פערדינט 20 זלאטעס א חודש – 5 זל. 80 גר. א חודש. ביי 30 זל. א חודש – 5 זל. 96 גראשען.

אויב א דינסטמיידעל פערדינט מעהר ווי 30 זל. א חודש גרונד-פענסיע בעצאהלט דער ארבייטס-געבער א העלפט פון דער פערזיכערונג און דאס דינסטמיידעל די אנדערע העלפט.

פארטענצערינס וועלען אויך פערזיכערט ווערען אויפ׳ן פאל פון קראנקהייט

(2) די אנשטאלט פאר סאציאלער פערזיכערונג אין לאדז האט דערהאלטען אנ׳אויפקלערונג, לויט וועלכער אויך פארטענצערינס וועלען מוזען פערזיכערט ווערען אויפ׳ן פאל פון קראנקהייט א. א. וו. זיי וועלען צוגערעכענט ווערען צו דער קאטעגאריע בין רעסטאראן און קאווי־רניע=אנגעשטעלטע.

צוגאב-פאבאר פאר 1912

מיטוואך דעם 28. פעברואר ד. י. 8 פריה וועט אין לאקאל פון מיליטעריש - פאליציישען ביורא (פיעטריקאווער 165) אמטירען א צוגאב-פאבאר=קאמיסיע פאר׳ן פ. ק. או. לאדז – שטאט „צענטער“.

צו דער פאבאר-קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען די מאנסלייט פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטאר-דינסט, וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי - קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע רוף - צעטלען פון דער שטאט-סטאראסטווע.

שול-פעריען

(2) די היי־יאהריגע פריהלינגס-פעריען אדער פאסכא-פעריען אין די שולען וועלען זיך אנהויבען דעם 28 מערץ און ענדיגען זיך דעם 3 אפריל.

פראצענט-צושלאג לטובת דער שטאט פון רעיענטאלע אקטעז

(2) דער לאדזער וואיעוואדען-אמט האט בעשטעטיגט פון היגער רעגירונגס-קאמער וועגען צושלאג, וואס וועט גענומען ווערען צו די שטעמפעל=אפצאהלען. דער קאמונאלער צושלאג צו די שטעמפעל=אפצאהלען, וואס געהען צו צו נאטאריעלע אקטען בעטרעפט 50 פראצענט פון די שטעמפעל=אפצאהלונגען. דעם צושלאג אונטערליגען נישט אקטען וועגען איבערטראגען אומבעוועגליכע פערמעגענס, פון וועלכע עס ווערט גענומען א קאמונאלער אפצאהל. די הויך פון דעם שטייער-צושלאג בעשטימט און קאסירט אין דער רעגירונג.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטרקאווער 46), מ. עפשטיין פיעטרקאווער 225), ז. נארטשיצקי (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

אורלויבען מוזען אויסגענוצט ווערען

(2) דער לאדזער רעגירונגס-קאמיסאר אינזש. וואיעוואודזקי האט נעכטען ארויסגעגעבען א פער-ארדנונג, לויט וועלכער אלע שטאטישע בעאמטע זענען מחויב אויסצונוצען זייערע אפרוה-אורלויבען אין משך פון בעטרעפענדען קאלענדאר-יאהר. דאס אפלעגען די אורלויבען אויף דעם קומענדען יאהר איז אומדערלאזבאר.

Ubezpieczenia Społeczne
Rozporządzenia wykonawcze — zł. 1.80
Ustawa o ubezpieczeniach Społecznych
zł. 1.60
Tabele opłat
na rzecz Ubezpieczalń Społecznych
gr. 30
Nowy Kodeks Handlowy
zł. 1.20
Nowe prawo o Spółkach
z ograniczoną odpow. zł. 1.—
Nowe Ustawodawstwo Pracy
obowiąz. od 1 stycznia zł. 5.—
Wydawn. Księgarni Łódzkiej „Czytaj“
Łódź, Prez. Narutowicza 2.

ד״ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן

חתן פראוועט זיין פדיון-הבן אין זיין חתונה-טאג

(פון אונזער ראַוועד קאָרעספּאָנדענט)

פון ראַווא-מאַזאָוויעצק שרייבט מען אונז:
אונזער שטעטעל געהט איצט אויף רעדלעך, צוליב אַ מעשה מיט אַ פדיון-הבן, וואָס דער בכור אַליין האָט זיך אויסגעלייזט אין זיין חופּה-טאָג און דאָס לויט די חריפות פון אונזער רב שליט"א.
די מעשה איז אַזוי געווען:
מיט אַנ'ערך 21 יאָהר צוריק, איז ביי אַ היגען טויב-שטומען יוד געבוירען געוואָרען אַ בכור. האָט מען געפּראַוועט אַ זכר, אַ ברית כדת וכדין. דאָס ערשטע איז אָבער געווען מיט פדיון-הבן; ווי אַזוי מאַכט מען אַ פדיון-הבן, אַז דער פאָטער איז אַ שטומער, טאַ, ווער און ווי אַזוי וועט מען איהם קענען אויסלייזען?
איז מען אַוועק פרעגען אַ שאלה דעם היגען רב הרב ירחמיאל משה נח ראַפּאָפּאָרט שליט"א. נאָך אַ קורצען ישוב-הדעת, האָט דער רב געפּסק'ענט, מ'זאָל אויפ'ן קינדס העלזעל אויפהענגען אַ זילבערנע בלעך, אויף וועלכען ס'זאָל זיין אויפגעשריבען, אַז ער איז אַ נישט-אויסגעלייזטער בכור. דאָס האָט דער רב געטון, כדי דער בחור, אַז ער וועט אויסוואַקסען, זאָל ער וויסען, אַז ער איז נישט אויסגעלייזט און זאָל זיך אַליין אויסלייזען.
דערווייל האָט אויסגעבראָכען די וועלט-מלחמה רוחא, ווי אַלע אַנדערע יודישע שטעטלעך זענען אַרומגעכאַפּט געוואָרען פון מלחמה-פייער. יודען זענען פערטריבען געוואָרען, און ממילא האָבען דעם קינדס עלטערען געהאַט אַנדערע דאגות, ווי צו געדענקען אין דעם קינדס בלעכעל.
דאָס קינד איז אויסגעוואַקסען, איז געגאַנגען אין חדר און פערגעסען און פערגעסען.
פערגאַנגענעם שבת האָט אונזער רב געהאַט אַ עליה אין שטעהענדיג נאָך ביים ספר, הערט ער, אַז מ'רופט אויף צום ספר אַ חתן, וואָס דעם פאָטערס נאָמען איז ענליך צו דעם טויב-שטומען יוד, וואָס האָט מיט 21 יאָהר צוריק נישט געקענט אויסלייזען דעם בכור. אונזער רב מיט זיין שאַרפען בליק איז באַלד איינגעפאַלען, אַז דאָס מוז זיין דער נישט-אויסגעלייזטער בכור, האָט ער דעם חתן בחור ערגעצן אויפ'ן פערהער און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער אויפגערופענער חתן, איז נישט קיין אַנדערער, ווי דער זוהן פון דעם טויב-שטומען.
ס'האָט זיך אויך אַרויסגעשטעלט, אַז דער בחור ווייסט נישט פון דער גאַנצער מעשה מיט'ן זילבערנעם בלעכעל און אַז ער דאַרף זיך אַליין אויסלייזען.
דער רב, אַ גליקליכער פון דעם צופאַל, האָט פעראָרדענט צו מאַכען אַ פדיון-הבן, דער בחור האָט זיך מיט אַ טאָג שפּעטער אויסגעלייזט ביי אַ כהן. צום פדיון-הבן זענען געקומען די פני פון שטעטעל מיט'ן רב בראש. און דעמזעלבען טאָג איז מיט פאַר גרויס פאַרשפּילט געוואָרען די חתונה.
אַזוי איז אין ראַווע געפּראַוועט געוואָרען אַ פדיון-הבן און אַ חתונה אין איין טאָג.
אַ ראַוועדער.

נאָר רעגיסטרירטע איינוואוינער
האָבען וואַהל-רעכט צום שטאָט-ראַט

(2) אין שייכות מיט די זיך דערנענטערענדיגע וואַהלען צום שטאָט-ראַט אין לאָדז, האָט דער וואָיעוואָדען-אַמט פעראָרדענט, אַז פּערזאָנען וואָס זענען נישט איינגעטראָגען אין דער רשימה פון די איינוואוינער אין דער בעטרעפענדער שטאָט אָדער גמינע מינדעסטענס אַ יאָהר צייט פאַרן מאָמענט פון אויסשרייבען די וואַהלען האָבען נישט קיין רעכט אָנטיילצונעמען אין די וואַהלען.
ס'דאַרף בעמערקט ווערען, אַז דאָס האָבען די רעכט צו פיגורירען אין רעגיסטער פון די איינוואוינער בעשטימט די זעלבסטפערוואַלטונג. דערפון איז, אַלזאָ, צו דרינגען, אַז בלויז דער פאַקט פון וואוינען אין דער שטאָט אפילו אַ יאָהר צייט, בערעכטיגט נאָך נישט צו בעטייליגען זיך אין די וואַהלען. נאָר דאָס פיגורירען אין רעגיסטער פון די איינוואוינער גיט יאָ די רעכט צו בעטייליגען זיך אין די וואַהלען.

אַ פייערונג אין דער בית-יעקב-שול

אין דער בית-יעקב-שול איז פאָרגעקומען די פייערליכע ענטהילונג פון אַ בילד פון פערשטאָרבענעם הרב שפּירא ז"ל.
צו דער פייערונג זענען געקומען די שילערינס פון דער שול, לעהרער-פּערסאָנאַל און איינגעלאַדענע געסט. מצד דער יודישער קהלה אין לאָדז האָט אין דער ענטהילונג אָנטיילגענומען דאָזאַר פּליוואַצקי און פּרעזעס פון קהלה-ראַט ליבערמאַן, די וואַרשאַווער קהלה האָט טעלעגראַפיש ענטשולדיגט איהר אָפּוועזענהייט.
די פייערונג האָט געעפענט דער לייטער פון דער בית-יעקב-שול אין לאָדז ה' בערלינער. דאַן איז פאָרגעלייענט געוואָרען דער שול-זשורנאַל „אונזער פריינד", דער זשורנאַל ענטהאַלט אַ גאַנצע רייהע אַרטיקלען, לידער, שול-כראָניק א.א.וו. אין אַ הערליכער יודישער שפּראַך. די שול-מיידלעך האָבען דאַן געלייענט זייערע אייגענע לידער און רעפעראַטען וועגען דער גרויסקייט פון נפטר הרב שפּירא ז"ל.
ס'איז בא מת אַ דערפרעהענדע דערשיינונג, וואָס די אַרבייט צווישען די תלמידות ווערט געפיהרט אין דער יודישער שפּראַך.
דאָס בילד, וועלכעס איז געשאַנקען געוואָרען דורך ד"ר יודעל הערץ, איז ענטהילט געוואָרען דורך דעם פּאַרוויצער פון דער בית-יעקב-פערוואַלטונג ה, יוסף אַלפּוס.

ספּאָרט

גרויסער טורן-פעסט פון „שטערן" קומט פאָר אין לאָדז

דאָס פּראָבלעם פון פיזישער ענטוויקלונג, פערדינט די אויפמערקזאַמקייט אין אַלע געזעלשאַפטליכע קרייזען, אין די ספּאָרט-פעראיינען גרופּירען זיך ביים היינטיגען טאָג גרויסע טיילען פון אונזער יוגענד.
עס ענטשטעהט אָבער אַ פראַגע וועלכער ספּאָרט צוויג ענטוויקעלט אַלזייטיג די מוסקולאַטור און דאַרף אין אונזערע פעראיינען אַמאָרגאַניזירט ווערען און ווי אַזוי אַרבייטען אויף דעם געביט אונזערע פעראיינען?
דער יודישער אַרבייטער ספּאָרטקלוב „שטערן" אָרדענט איין שבת דעם 3-טען מערץ ה.י. אין זאַל „ראָזמאַיטאָשטשי" (פריהער שטאַטיש טעאַטער) אַ גרויסען טורן-פעסט וועלכער וועט זיין אַ דעמאָנסטראַציע פון קערפּער איבונגען און ביי'עסטע אויפטוען פון דער פיזישער קולטור.
די אָרגאַניזאַטאָרען פון דער אימפּרעזע, מאַכען אַלע בעמיהונגען אַז דער דאָזיגער טורן-פעסט זאָל אויספאַלען וואָס אימפּאָזאַנטער, מיט די צוגריי טונגען פיהרט אָן אַ אינסטרוקטאָרען-קאָלעגיום ביים „שטערן" וועלכער שפּאָרט פון זיין זייט אויך נישט קיין מיה און אַרבייט, אַז דער דאָזיגער פעסט זאָל ספּאָרטליך שטעהן אויף דער העכסטער מדרגה.
די טורן-סעקציע פון לאָדזער „שטערן" האָט היי יאָהר געפייערט אַ נצחון אין וואַרשאַ אויף דעם אַל-פּוילישען „שטערן"-צוזאַמענפליה האָט זי דערגרייכט דאָס ערשטע אָרט, אויסצייכנענדיג זיך מיט איהר מאַסען-פערנעהם און הויכע לייסטונגען, אויפ'ן געביט פון גימנאַסטיק. דער איצטיגער ווינטער-פעסט, וועט זיין נאָך דעם — דער ערשטער עפענטליכער אַרויסטריט אין לאָדז.
עס איז פערשטענדליך, דעם אינטערעס וועלכען דער דאָזיגער פעסט האָט אַרויסגערופען צווישען די אַרבייטער און ספּאָרט-קרייזען אין אונזער שטאָט. מען קאָן דערוואַרטען אַז דער פעסט פון „שטערן" וועט דערפילען די אַרויפגעלייגטע האָפנונגען און וועט זיין איינע פון די גרעסטע היי-יעהריגע ספּאָרט-אימפּרעזען אין לאָדז.

גוט מאָרגען!

לאָמיר זיך משמח זיין!..

משנכנס אדר מרבים בשמחה — אַז ס'קומט דער חודש אדר, דאַרף מען זיך משמח זיין.
אַ קלייניגקייט, וואָס פאַר אַ שמחות ס'האָט אונז געבראַכט דער חודש אדר, שמחות אויף שמחות: אין וויען איז זיך דאָלפוס „משמח" מיט די סאָציאַל-דעמאָקראַטען... דער דייטשער וויצע-קאַנצלער, פאָן פּאַפּען, האָט זיך „משמח" געווען מיט די יודען פון סאַר-געביט, און געבעט ביי די יודעלעך די שטימען פאַר אַ גרויס דייטשלאַנד... דער דעפּ. מיצדזשינסקי איז זיך „משמח" מיט נאָוואַטשינסקי'ן, מכוח דעם ביסעל יודעלעך אין פּוילען...
אין אונזער יודישען וועלטעל, האָבען מיר אויך שמחות; די האַנדווערקער פון פּאָלודניאָווע 4 זענען זיך „משמח" מיט די האַנדווערקער פון זשעלאַנאַ 10.
משנכנס אדר מרבים בשמחה. אַ שמחה, וואָס דער ווינטער רוקט זיך אַרויס, וואָס מיר ווערען פּטור די קוילען-סוחרים, פון די ווינטער-בעלעגער און פון אַנדערע ווינטער-שלעק.
פאַר אַלע ברענגט דער אדר שמחה, אַ חוץ פאַר די יודען, וואָס קלערען שוין היינט פון וואַנען זיי וועלען האָבען פּסח צו מאַכען...
אב—נעם

נעקראָלאָג

איז מיין אָפּוועזענהייט איז געשטאָרבען אַ חסידישער יוד אַ גרויסער בעל צדקה ר' לייזער קון ז"ל, און ווייל איך קריטיקיר אָפט חסידישע יודען, די שטעהען ווייט צוריק אין ענין צדקה, האַלט איך פאַר מיין חוב אָפּצוגעבען כבוד דעם נפטר. ווייל ער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט חסידישע מעלות און געווען אַ גרויסער בעל צדקה אויך.
אונזערע חכמים האָבען אונז געזאָגט, „אַרבע מידות בנותני צדקה" און איך וויל מוסיף זיין די פינפטע מידה וואָס הייסט לייכט און בהשגחה געגעבען.
דער נפטר האָט נישט געהערט צו די גרויסע לאָדזער גבירים, אַ בעל חומה מיט בעשרענקטע מיטלען געווע'ען. דאָך אויף דעם געביט פון צדקה געבען האָט ער אויסגעהאַלטען דעם עקזאַמען מה היותר טוב.
בחייו האָט ער געקויפט אַ צימער אין בית מחסה לזקנים פון אייגענעם ווילען, און בעצאָהלט דעם פערלאַנגטען פּרייז: געבעטען האָט ער זיך אַז ס'זאָלען דערין וואוינען צוויי לומדים, וואָס מיר האָבען איהם בעוויליגט. ער האָט זיך תמיד פאַר זיי אין פאַרן גאַנג פון דער וויכטיגער אינסטיטוציע במיוחד אינטערעסירט.
בשעת ער האָט חתונה געמאַכט קינדער האָט ער די ערשטע סעודה געפּראַוועט אין זקנים-הויז, פאַר יעדען יום-טוב האָט ער זיין נדבה כמעט ענטגעגען געטראָגען. זיינע גאַבען זענען געווען בתשועה חן לויט דער פינפטער מידה.
לעצטענס האָט ער און זיין געשעפט שטאַרק געליטען פון זיין קראַנקהייט. איז מיר פיינליך געווען איהם צו בעזוכען, כדי איהם נישט מצער צו זיין. זייט טויט איז באמת צו בעדויערען, זאָל ער רוהען אין גן עדן און זיין אַ מליץ יושר פאַר אונז אַלע.
ב. א. גליקסמאַן.

דער „אורטייל" אין קאַמעראַל-טעאַטער

אין קאַמעראַל-טעאַטער (צל. 1 מאַי 2) גייט מיט גרויס ערפאָלג „דער אורטייל" פון ס. לעווינין.
היינט דינסטאָג וועט געגעבען אַ גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג.

קאָנצערט פון פּאַולאַ מאַריאַן

דער וועלט-בעריהמטער העלדישן טענאָר פון דער מעדיאָלאַנער לאַ-סקאַלאַ-אָפּערע פּאַולאַ מאַריאַן קומט נאָך לאָדז און וועט געבען דעם היינטיגען דאָנערשטאָג, אָט. איין איינציגען קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

פון די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען פּוילישען-טעאַטער שפּילט היינט די וואַרשאַווער אָפּערעטע „8,30". עס ווערט געשפּילט „די פרוי, וועלכע ווייסט וואָס זי וויל".
• • • •
אין פּאָפּולערני-טעאַטער ווערט היינט אָוועגד געשפּילט די אָפּערעטע „די זינדיגע נאַכט".

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	86.75
3 פּראָצענטיגע בוראָוולאַנע —	41.50
4 „ דאָלאַרובקאַ —	53.75
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	57.00
8 „ וואַרשאַווער מאַגד-בריף	54.25
8 „ „ לאָדזער „	50.30
ענגלישער פונט — — —	27 45
דאָלאַר — אָפּיצ. 5.36 — נישט אָפּיצ. —	5.35
גאָלד-דאָלאַר — — — —	9.03
גאָלד-רובל — — — —	470
דייטשער מאַרק — — —	2.09

דער
ר. איזראַעל
אַריער-פּאַראַגראַף
40
שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— נאָר אין וואָס דען גלויבט איהר, האָט האַמערשטיין געפרעגט, וואָס האָט געקענט מיט העלען געשעהען?
— קיין נביא בין איך נישט, אָבער מיין שכל זאָגט מיר, אַז זי איז פערשוואונדען געוואָרען נישט מיט איהר אייגענעם ווילען, נאָר געצוואונגענערהייט.
—וואָס זאָל איך טון, אומגליקליכער מענש, האָט האַמערשטיין פערצווייפעלט צוזאַמענגעלעגט די הענד, וואָס פאַראַ עצה קען איך זיך געבען.
— די לאַגע איז אַ שווערע, אָבער רעגירען און גאַרנישט טון אין דעם ענין האָט זיכער נישט קיין זין. איהר זענט דאָך אַ פאָטער און איך דאַרף נישט דערוועקען ערשט איי'ער געפיהלען צו אייער איינציג קינד. איך קען אייך נאָר צוזאָגען, אַז איך וועל אייך מיטהעלפען מיט וואָס נאָר כ'וועל קענען.
האַמערשטיין האָט זיך געדרעהט אַהין און צוריק איבערן צימער, דאַן האָט ער זיך אָפּגעשטעלט פאַר פּריצין און האָט געזאָגט.
— הערט פּריצי, איהר ווייסט, וואָס פאַראַ אַרט איך פערנעהם איצט אין שטאָט. אַ מאַן מיט מ'א שטעלונג טאָר זיך נישט לאָזען פאַנגען פון סענטימענטען. נאָכמעהר איך ווענעם לאַנגיעהריגע שטרעבונגען ס'זענען ערשט איצט פערווירקליכט געוואָרען, ס'איז טאַקע אַ ריס אין האַרצען, ווען מען פערלירט פּלוצלונג אַן איינציג קינד, אָבער איך טאָר זיך בשום אופן נישט איבערגעבען אין די הענד פון פערצווייפלונג...
— אַקעגען וואָס זאָגט איהר דאָס אַלץ? האָט פּריצי געפרעגט.
— אַקעגען דעם, וואָס איהר האָט מיר געמאַכט דעם לייכטען פאָרוואָרף, אַז איך אַלס פאָטער דאַרף זיך איצט אונטערנעהמען צו דערגעהען, וואו העלען געפינט זיך, איך האָב דערפאַר נישט קיין צייט, מיין דינסט שטעהט העכער פון אַלע מיינע פערזענליכע אינטערעסען. איך קען דאָך נישט מעהר טון, ווי דאָס, וואָס איך האָב בעשלאָסען.
— וואָס האָט איהר בעשלאָסען, הער לייטענאַנט האַנס פאָן האַמערשטיין, האָט פּריצי פערביטערט געזאָגט.
— איך האָב בעשלאָסען איבערצוגעבען דעם גאַנצען ענין אַלפרעד בעהמע, וועלכער איז אַ גוטער פריינד פון אונזער פאַמיליע און בעזונדערס האָט ער אַן אינטערעס פאַר העלען, ער וועט שוין אַלץ דערגעהען.
— אום גאָטעס הימעלס ווילען, האָט פּריצי אויסגעשריגען, טוט דאָס נישט.
— פאַר? וואָס? איך האַלט, אַז דאָס איז די גלייכסטע זאַך, איבריגענס, ווייס איך נישט וואָס פאַראַ אומ'חן איהר האָט געוואָרפען אויף בעהמען נישט אַנדערש ווי פון איך רעדט אַרויס דאָס געפיהל פון קנאה, פאַרוואָס גראָד ער האָט בעקומען איינעם פון די בעסטע פּאָסטענס ביי אונז.
— איך וויל מיט אייך וועגען דעם נישט דיסקוסירען, הער האַמערשטיין, איהר ווייסט, אַז אויך איך בין אייערס אַ הויז-פריינד, אַנדערש וואָלט איך אַפילו נישט געהאַט די דרייסטקייט צו קומען צו אייך וועגען דעם דאָזיגען ענין. דעריבער וואָלט איהר צו מיר געדאַרפט האָבען לכל הפחות פונקט אַזויפיל צוטרוי ווי צו בעהמען.
— ווילט איהר זיך אונטערנעהמען אויפצוזוכען העלען? ביטע שעהן, קען איך עפּעס האָבען געגען דעם? ווייל איך דען נישט אויך געפינען מיין קינד? גלויבט מיר, אַז איך שרעק זיך אויפ'ן בלויזען געדאַנק, אַז איך וועל דאַרפען אַהיימגעהען און אַנקוקען מיין פערוויינטע פרוי, ווען איך וועל מוזען צוזעהען איהר פערצווייפלונג. ביטע זעהר, פּריצי אויב איהר ווילט זיך בעמיהען, אָבער הערט מיך אַנ'עלטערען מענש. בעהמע האָט מעהר אינטערעס פאַר העלען ווי איהר, איך מיין דאָס ריין פערזענליך, דעריבער וואָלט איהר איהם געדאַרפט צו נוצען אין דער שווערער אויפגאַבע, וועלכע איהר האָט אויף זיך גענומען.
— גוט, איך נעהם אָן אַכט אייערע ווערטער, אָבער כ'וואָלט געוואָלט, אַז איהר, לייטענאַנט האַמערשטיין, זאָלט בכלל מעהר נישט רעדען וועגען העלען מיט בעהמען, אויב דאָס וועט נויטיג זיין, וועל איך מיט איהם רעדען. מיר ביידע וועלען זיך בעסער פערשטעהען.
— גוט, אויב איהר ווילט אַזוי, זאָל זיין אַזוי. איך וועל דערווייל מיט בעהמען נישט רעדען, אויב איהר דאַרפט עפּעס געלד, אויב די בעמיהונגען זעגען פערבונדען מיט קאָסטען, בין איך גרייט דאָס צו דעקען, הגם איהר ווייסט, אַז קיין גרויסער גביר בין איך נישט.
— ניין, איך דאַרף נישט קיין שום געלד, קיין שום קאָסטען האָב איך דערווייל נישט.
— אַזוי איז עס, האָט האַמערשטיין געקלאַפּט מיט די פינגער איבערן טיש, אַזוי דערלעבט מען נחת פון קינדער. איך האָב געמיינט, אַז העלען איז דאָס בעסטע, אַרענטליכסטע און בעשיידענסטע מיידעל ביי אונז אין שטאָט. איך האָב שטאָלצירט מיט איהר, איך האָב געהאַלטען איבער מיינע מעגליכקייטען, איצט האָט זי מיר אָפּגעצאָהלט דער פאַר.
— גלויבט מיר, הער האַמערשטיין, אַז זי איז גאָרנישט דערין שולדיג. איהר וועט זיך אין דעם איבערצייגען.
— זיי, די יונגע, זענען קריגמאַל נישט שולדיג. זיי זענען שטענדיג גערעכט, די שולדיגע זענען מיר, די אַלטע.
אַ מידער און צובראָכענער איז האַמערשטיין געזעסען אויף זיין פאָטעל, הגם ער האָט זיך נישט געוואָלט אונטערגעבען אונטער סענטימענטאַלע געפיהלען, איז איהם דאָס האַרץ פערקלעמט געוואָרען. וויפיל ער האָט געוואָלט שווייגען, האָט זיך איהם אַליין געדוכט, ער האָט דאָך שטאַרק געליבט זיין טאָכטער.
פּריצי איז אַוועק פון האַמערשטיינען, ער האָט דעם אַלטען גוט פערשטאַנען, ער האָט דעם אַלטען בכלל נישט חושד געווען, אַז ער זאָגט זיך אָפּ פון זיין טאָכטער, אַז ער האָט פאַר איהר קיין שום געפיהלען, ער האָט פערשטאַנען, אַז האַמערשטיין האָט איצט דערגרייכט צו זיין לעבענס-איידעאַל. לאַנגע יאָהרען האָט ער זיך איינגערעדט, אַז די מלוכה איגנאָרירט איהם, אַז זי נוצט נישט אויס זיינע פעהיגקייטען. איצט ווען ס'איז געקומען די איצטיגע מאַכט, האָט מען האַמערשטיינס פערדינסטען און פעהיגקייטען אָנערקענט און ער איז געוואָרען אַ הויכער בעאַמטער, איצט קען איהם די געשיכטע מיט זיין טאָכטער קאָסטען זיין קאַריערע, ער האָט זיך דעריבער נישט געקענט צופיל אַריינמישען אין דער געשיכטע. פּריצי האָט זיין בשלום נישט געטאַדעלט, ער איז אַוועק צו אַלפרעד בעהמע, מיט איהם האָט פּריצי דווקא געוואָלט רעדען פון דעם דאָזיגען ווייל האָט ער פיל צו רעדען.
(פאָרזעצונג קומט)

נאציאנאל = סאציאליסטען שטעלען אנ׳אולטימאטום דער עסטרייכישער רעגירונג

בערלין, 19. (ספ. טעל.) דער אנפיהרער פון די עסטרייכישע נאציאנאל-סאציאליסטען האביכט, האט היינט אין אוועגד געהאלטען א רעדע דורכ׳ן ראדיא אין מינכען.

אין זיין רעדע האט ער זיך געווענדעט צו דער עסטרייכישער רעגירונג מיט אנ׳אנפראגע, צי זי איז מסכים צו זוכען א וועג, צוזאמען מיט די נאציאנאל-סאציאליסטען פאר א בעסערען גורל פארן עסטרייכישען פאלק.

כדי צו בעווייזען זיינע פולשטענדיג ערנסטע כוונות האט די אנפיהרונג פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישע בעוועגונג פערפעגטליכט א וואפענשטיל-שטאנד פון דינסטאג דעם 20 פעברואר ביז מיטוואך דעם 28 פעברואר.

אין משך פון די 8 טעג טאר מען נישט אנגריפען די עסטרייכישע רעגירונג.

די נאציאנאל-סאציאליסטען איז נאר ערלויבט, אין משך פון דער צייט צו ווערבי׳רען נייע מיטגלידער.

ביז דעם הערמאנטען טערמין דארף די עסטרייכישע רעגירונג געבען א תשובה, אויב די תשובה וועט זיין א נישט-בעפרידיגענדע וועט מיטוואך דעם 28 פעברואר 12 א זייגער בייטאג, אנגעהויבען ווער׳ן אויפסניי א קאמף.

נאך די בלוטיגע טעג אין עסטרייך

ווייטערדיגע טויט-אורטיילען

וויען, 19. (ספ. טעל.) אין שטייער איז אויסגעפיהרט געווא׳רען דער טויט-אורטייל איבע׳ א מיטגליד פון שוצבונד.

אין וויען איז היינט פערמשפט געווא׳רען צום טויט א מיטגליד פון שוצבונד.

וויען, 19. (ספ. טעל.) פאליציי האט היינט פערהחמעט אין פארלאמענט אלע בענק און ביורעס פון די סאציאל-דעמאקראטען.

דאלפוס שאפט א ספעציעל ארבייטס מיניסטעריום

וויען, 19. (ספ. טעל.) דאלפוס קאבינעט האט בדעה צו שאפען א ספעציעלע ארבייטס-מיניסטעריום.

די עסטרייכישע רעגירונג וויל זוידמען א סך אויפמערקזאמקייט געזעלשאפטליכע פראגען, כדי צו געווינען די סימפאטיע פון די ארבייטער-מאסען.

וויען, 19. (ספ. טעל.) דער פערבאנד קאמיסאר פון וויען, האט בעפרייט פון זייערע אמטען 8 דירעקטארען פון העכערע לעהר-אנשטאלטען צוליב פאליטישע טעמים.

פערמשפט צום טויט דעם אנפיהרער פון „שוצבונד“ וואליש

בערלין. 19. (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע-ביורא טיילט מיט אז דאס שטאנד-געריכט אין לעבען האט פערמשפט דעם סאציאל-דעמאקראטישען דעפוטאט און אנפיהרער פון שוצבונד קאלאמאן וואליש, וועלכער איז ארעסטירט געווא׳רען זונטאג און דער געגענד ארמאנס אויף טויט-שטראף דורך הענגען.

טרייגעבליבענע עסטרייכישע בירגער

וועלען געניסען פון פולער גלייכבערעכטיגונג

ענטשפאנונג ביי די עסטרייכישע יודען צוליב דאלפוס ערקלערונג

וויען, 19. (יט״א טעלעגראפיש).

דער קאנצלער דאלפוס האט היינט אפגעגעבען אנ׳ערקלערונג פאר אמעריקא אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז אלע וועלכע זענען טריי געבליבען דעם פאטערלאנד וועלען ווייטער געניסען פון פולע גלייכבערעכטיגונג.

די ערקלערונג האט ביי די יודען ארויסגערופען אנ׳ענטשפאנונג.

אויך דער וויצע-קאנצלער פעי האט ערקלערט פאר פרעסע-פארשטעהער אז מיט דיזעלבע מיטלען וואס די רעגירונג איז ארויסגעטרעטען געגען די סאציאל-דעמאקראטען וועט זי ארויסטרעטען געגען אנדערע עלעמענטען, וואס זענען שעדליך פאר דער רעגירונג. דאס האט דער וויצע-קאנצלער געמיינט די נאציאנאל-סאציאליסטען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע“ נאָוואָטאָווסקא 20 טעל. 213-84

פון פרייטאג, דעם 23-טען ד. ח. הויבען זיך אן

די גאסטראלען פון די בעריהמטע אמעריקאנער סטארס,

די בעסטע אפערעטען-ארטיסטען

אירווינג דזשייקאבסאן און מעי שיינפעלד

אין דעם גרעסטען אמעריקאנער שלאגער

וואס? וואס?

פרטים אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

נ. ע. יעקב קאהאן

נעכטען איז אין עלטער פון 74 יאהר געשטארבען איינער פון די חשובסטע נאציאנאלע יודען אין אונזער שטאט, דער בעקאנטער זאקען-פאבריקאנט יעקב קאהאן.

דער פערשטארבענער האט בענומען א טעטיגען אנטייל אין געזעלשאפטליכען לעבען. איז געווען דער מיטגרינדער פון זאקען-פאבריקאנטען-פעראיין, יאהרען לאנג געוועזן גבאי אין דער שוהל „אוהל יעקב“, פערוואלטונגס-מיטגלידער פון „לינת החולים“, „בית מחסה לזקנים“ און געשטיצט א גאנצע רייהע אנדערע יודישע אינסטיטוציעס. דער פערשטארבענער איז געווען א גרויסער בעל-צדקה און געשטיצט יעדען, וואס האט זיך צו איהם געווענדעט נאך הילף.

יעקב קאהאן איז געבוירען אין יאהר 1860 אין א שטעטעל אונטער אדעס. געקומען קיין לאדז איז ער אלס 12 יעהריג יונגעל, א דאנק זיינע פעהיגקייטען, האט ער שפעטער געגרינדעט א זאקען-פאבריק, וועלכע האט זיך גוט ענטוויקעלט, און איז געווארען איינער פון די גרעסטע זאקען-פאבריקען. מיט׳ן טויט פון יעקב קאהאן געהט אוועק אין דער אייביגקייט איינער פון די פיאנערען פון דער לאדזער זאקען-אינדוסטריע, א יוד מיט א ווארעם הארץ. דער טויט פון דעם חשוב׳ן נאציאנאלען יוד האט אין די היגע יודישע נאציאנאלע און ווירטשאפטליכע קרייזען ארויסגערופען א טרויער. ת.נ.צ.ב.ה.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

1-טע קלאס — 3-טער טאג

2000 zł. — 31300 77453

1000 zł. — 48846 108275 141210

500 zł. — 9087 135585 151077 152200

400 zł. — 45933 56750 79516 106092 108160

200 zł. — 8046 23393 36213 57062 91783 92452 103875 104830 145125 149250 153294

Po zł. 150 — 2060 3818 5154 21974 26375 27497 29259 31622 34846 40682 42573 44400 46467 52326 54891 72407 73749 94757 94894 97833 101327 103897 106622 114854 118997 130964 132010 139519 148107 150253 165249.

Po 100 zł. na N-ry:

78 94 134 90 320 98 916 46 1016 286 311 51 410 560 757 92 367 907 67 2271 421 69 529 883 970 3062 253 427 549 75 640 776 915 64 4137 433 546 71 850 990 5122 266 702 853 74 918 6061 127 53 233 43 429 59 577 647 725 66 73 83 870 7130 61 224 88 353 71 424 42 584 613 790 8087 256 66 895 909 80 9015 38 107 18 489 10185 325 73 495 720 68 69 79 800 918 11066 151 54 259 77 461 567 834 996 12337 408 596 682 742 71 74 85 838 972 13061 356 6 05 09 57 734 64 14333 413 63 542 63 15180 447 64 91 592 674 956 16046 193 426 518 613 821 25 906 73 17016 87 188 333 51 524 612 50 64 710 895 18045 60 62 78 328 53 545 46 650 905 54 84 19301 547 612 761 815 20029 193 295 364 403 539 729 40 829 21227 364 524 608 796 22048 571 615 845 92 982 85 23005 77 139 61 293 568 719 800 98 953 59 24095 258 87 588 870 25135 400 547 730 928 72 26006 121 79 224 318 543 879 935 27167 275 309 498 614 886 28253 366 84 407 73 92 97 516 54 719 52 80 901 49 79 29035 152 320 403 87 500 53 62 81 677 848 975 30071 175 266 914 31329 495 782 969 32059 100 289 306 577 729 33159 75 341 469 547 48 685 883 914 34222 92 341 565 752 72 840 88 930 60 3502 33 67 173 383 544 79 649 753 70 951 36101 24 76 250 318 438 878 37029 74 79 103 395 424 51 502 618 53 80 818 94 901 40 49.

38136 93 267 528 705 66 39041 95 178 346 554 827 57 955 4000 8 232 475 565 661 81 776 908 16 73 74 41776 840 42057 90 239 350 82 98 512 697 833 85 89 43041 142 60 277 404 89 562 904 44159 68 395 530 619 40 926 45095 105 70 79 244 316 612 955 46176 336 89 531 36 94 667 88 735 85 47275 332 519 720 89 891 48020 55 188 500 52 603 786 835 959 49051 245 71 421 822 31 70 73 952 500020 267 383 557 672 709 18 25 27 57 959 51012 346 458 552 636 813 88 97 983 52133 91 205 346 432 583 620 87 767 77 832 962 64 53035 89 547 627 54095 165 248 301 444 47 527 54 602 55307 469 592 774 56026 149 206 49 73 99 425 559 641 56 780 856 958 57079 233 473 813 53 918 58012 76 232 34 611 59 83 732 820 59032 58 110 231 81 511 659 740 81 858 933 60027 32 148 262 98 870 992 61193 254 84 743 823 900 94 62126 256 325 433 545 73 664 700 909 63465 64 55 720 61 831 51 914 64156 376 495 946 65105 22 67 441 90 529 887 918 76 66260 309 599 642 67042 69 153 37 85 4 7041 74 559 99 675 819 68301 91 485 761 893 960 69151 267 75 358 435 603 72 8 95 865 72 70051 106 42 204 30 780 806 978 71045 51 116 293 707 912 72156 307 37 65 438 56 626 750 942 90 73347 468 585 601 913 74082 137 221 79 301 14 407 91 577 673 753 821 913 75301 43 411 24 693 836 91

76005 171 216 436 617 735 890 903 9 32 99 77107 410 55 582 753 74 832 91 903 78052 91 106 252 690 989 79134 480 77 226 51 511 41 624 843 64 80136 53 727 846 81252 448 967 82085 123 68 457 516 661 77 849 83019 95 268 467 569 621 770 887 84245 96 554 690 802 40 43 85059 177 727 48 61 871 930 60 86135 36 87 236 515 604 90 713 38 47 87237 7 3468 8 0765 88143 224 53 64 559 767 84 89116 257 58 312 432 520 45 657 83 791 865 90032 48 190 624 956 94 91105 70 271 83 534 625 755 91 834 92004 395 889 93077 157 246 354 540 870 78 94056 60 105 10 36 271 542 96 636 766 95198 528 601 58 75 849 56 96005 84 104 77 368 403 986 97136 37 59 248 332 61 64 588 798 834 903 53 56 98098 245 70 721 984 99039 115 367 601 807 100043 254 370 407 30 87 89 568 611 71 940 101289 333 792 829 902 62 102089 269 482 705 826 103115 234 68 343 787 104013 34 272 610 105031 37 85 336 402 63 504 991 106021 159 500 715 47 72 78 971 107041 98 15 45 325 410 550 69 646 810 1270 108129 49 61 251 57 410 14 512 90 681 747 49 67 72 603 90 109117 256 337 38 70 78 557 789 823 110052 25 368 499 611 741 847 937 111002 251 385 407 9 687 744 112424 57 83 92 667 772 843 48 61 113211 368 429 69 8 087 585 797 930 64.

114216 94 308 77 558 732 884 115220 67 400 4 557 659 731 807 38 918 116058 71 231 82 408 51 79 567 82 604 50 87 745 70 117088 207 56 527 604 782 874 935 118296 339 440 69 585 86 662 77 862 119116 302 494 686 770 91 96 825 120003 55 233 92 518 67 839 121008 320 400 84 99 698 748 62 858 933 61 122070 72 110 12 343 452 659 75 771 725 79 123026 183 235 73 316 69 86 462 88 573 759 79 843 993 124044 190 334 524 727 57 895 125067 266 343 445 502 656 786 825 85 126555 703 30 948 65 95 127132 425 527 74 94 614 74 787 820 47 55 968 128285 957 129177 247 80 93 309 19 82 409 80 85 884 958 42 75 130042 115 58 74 254 437 72 651 859 911 35 45 52 131029 120 81 280 42086 638 745 820 27 132208 366 439 52 720 829 938 133097 154 299 375 134097 123 610 78 848 964 66 86 88 135013 27 76 136 62 335 515 653 809 12 33 136023 161 289 301 404 66 581643 89 137091 95 221 50 99 369 638 754 98 873 902 79 96 138116 47 86 255 602 58 794 913 139099 215 61 315 476 500 73 649 82 752 59 820 57 140383 632 141047 600 10 66 74 791 842 976 142262 98 330 465 609 859 964 143014 189 232 47 78 95 647 88 853 144339 461 66 549 87 666 807 145180 84 316 492 702 800 913 36 146204 51 55 319 495 767 87 888 147589 745 916 40 61 148090 105 29 59 90 377 94 459 545 47 78 916 80 88 149041 78 208 85 357 432 41 51 80 87 559 629 729 51 907 18 95 150137 213 57 632 789 806 54 151631 47 702 82 853 55 943 76

152182 518 683 744 61 805 12 47 906 78 153046 27 44 414 20 87 518 72 703 937 38 154183 209 355 437 678 86 722 81 155067 235 67 81 376 459 512 36 641 766 822 71 991 156000 2 74 261 629 34 703 22 921 157072 127 78 82 376 603 31 721 86 951 88 158177 85 230 396 415 760 70 800 159084 423 56 596 603 61 783 977 160005 7 168 304 407 549 839 985 161002 108 223 320 31 497 505 837 162051 264 330 40 98 469 680 98 718 71 906 76 163019 53 179 217 51 72 339 492 509 765 164000 73 111 204 31 78 338 441 46 657 974 165081 208 394 482 550 628 79 957 166106 27 206 49 305 167230 428 634 792 803 54 168109 283 335 722 28 842 69 930 41 42 169146 71 234 48 474 577 712 14 30 63 911 36 88.

CIĄGNIENIE DRUGIE.

Po 100 zł. na N-ry:

457 1181 254 373 409 17 25 518 648 922 2027 87 302 687 3133 265 434 676 874 4072 230 338 449 81 6436 811 996 7777 853 68 8191 229 494 777 9085 413 24 520 10174 310 91 11004 122 290 990 12402 809 13961 14008 272 672 740 66 960 15081 372 93 16192 17066 470 576 735 18264 506 65 14 19253 804 20079 513 651 803 21085 399 504 17 18 22017 21 158 763 97 820 23160 228 69 495 540 73 658 61 24032 160 63 234 450 802 25025 744 893 26594 690 786 978 27018 259 643 28007 355 589 675 29065 375 700 24 30255 304 982 31076 641 883 32103 15 205 10 589 913 33115 227 364 544 660 62 842 34055 544 84 35311 583 36158 241 953 37091 401 961.

38008 500 685 924 39019 532 864 74 993 40244 375 489 651 41174 214 548 42205 542 603 12 749 43087 196 548 941 44121 325 31 417 501 669 45067 539 51 603 793 46301 408 746 818 947 74 47093 478 567 807 38 48321 608 720 908 49832 972 50389 752 868 966 51142 673 788 52140 602 837 958 59 53137 259 337 775 54120 239 72 77 304 05 491 954 55388 526 38 658 754 56671 808 57245 534 58064 238 431 84 541 90 792 813 59217 739 993 60111 201 968 61059 563 767 875 62019 222 28 39 699 865 76 932 62 63 63002 37 64356 494 745 60 884 945 65188 497 726 67240 331 68842 69168 240 380 491 558 644 719 70062 148 33 67 454 883 971 71084 266 454 543 72049 300 424 598 975 73309 918 74020 33 60 142 75089 92 426 522 604 728.

76027 185 348 898 914 77450 679 735 892 79 78598 874 79 724 806 80058 643 778 911 81010 73 423 868 82 166 423 711 97 83011 208 449 518 48 805 942 84532 683 85734 86016 424 62 562 710 87148 66 201 329 55 546 609 792 88076 588 94 854 89480 680 90234 91314 529 51 62 92678 93136 434 576 893 94011 125 95180 237 497 883 96373 97170 579 743 897 931 58 98682 99627 874 95 952 100683 926 84 10147 32 30 854 921 23 102141 488 736 820 103239 47 59 320 54 87 930 104707 105063 348 616 106308 545 802 906 17165 72 811 10821 38 231 4 480 701 54 81 8511 982 109511 110000 600 49 844 111317 423 786 868 90 112080 361 456 814 70 113449 660 954.

114026 195 812 956 115332 99 721 116324 684 912 117501 91 682 118258 376 512 637 847 922 119313 95 120007 532 783 121205 481 587 909 31 123936 124045 292 405 548 774 91 834 125431 643 906 73 94 126134 69 549 793 856 128255 90 129549 73 831 130473 516 600 772 131143 66 231 71 81 508 825 132306 569 849 133087 153 259 87 647 793 966 134267 353 428 43 135015 229 375 487 136021 177 528 920 137028 452 584 681 872 138631 704 56 864 925 32 139689 7[illegible] 92 800 951 140060 308 13 447 741 958 141023 413 616 724 89 906 42 142087 268 681 87 143025 152 271 515 705 144098 553 691 700 94 145265 355 71 612 13 48 742 875 146408 85 566 147010 360 148161 473 686 149037 146 363 67 546 663 768 806 150171 385 151869 967.

152153 902 153830 944 154669 155442 673 767 85 934 63 156324 455 611 723 157526 877 158003 168 88 793 999 159010 214 160369 874 990 161150 387 413 162207 520 628 89 795 900 163034 237 581 164091 118 396 768 894 97 165688 166266 315 75 92 568 953 167155 169025 39 99 143 86 278 624 897.

CIĄGNIENIE TRZECIE.

10. 000 zł. na Nr. 58523.

2 tys. zł. — 140250

1 tys. zł. — 102696 153988

500 zł. — 82984 151806

400 zł. — 35105 68117 84770 113592 123910 163489

Po zł. 200 — 7100 49007 52216 64506 64932 65911 76021 77127 88495 90541 109260 110140 131162 136864

Po zł. 150 — 4663 4825 6027 11159 14241 17255 17481 33249 37763 40915 46703 55255 60305 67750 76936 78122 78345 78500 89559 91680 97323 100800 102950 105239 108182 108649 109415 110042 110554 112406 138671 146298 146830 147050 150516 159224 161879 164531 168932.

Po 100 zł. na N-ry:

68 72 62 65 580 683 785 1647 57 2252 79 425 64 3287 421 828 82 4310 5393 447 851 6104 407 812 7029 114 20 8777 9010 295 434 10086 219 40 927 11014 131 509 772 84 913 12036 74 293 433 627 13095 375 727 905 14196 883 977 15868 16233 303 06 53 91 496 599 604 747 17196 299 539 839 18129 360 895 956 19274 516 868 99 20316 544 850 51 21100 310 627 37 779 22069 [illegible] 655 23513 608 24012 136 68 317 654 874 25[illegible] 47 958 26056 232 479 795 96 27104 316 528 7[illegible] 89 28503 29028 127 30 493 797 809 981 30042 385 737 814 78 79 31196 316 535 934 32038 435 616 902 33071 17 95 295 666 781 826 976 34170 547 99 66 135121 506 66 36123 204 34 68 497 37473 604 723 38 991.

38695 849 969 39055 64 415 614 70 83 731 899 924 30 40199 611 65 739 857 41096 186 771 835 975 42212 476 776 502 6 630 753 43248 355 85 416 503 832 906 44000 922 45118 300 531 622 948 46061 120 26 406 27 747 47144 61 275 310 95 579 48467 567 614 52 49148 446 528 624 887 50016 401 536 849 77 41452 947 52072 450 647 811 48 985 53213 303 849 84 54141 480 55170 242 396 407 71 660 790 829 945 56211 28 703 914 57143 58190 301 416 551 59572 768 908 60136 376 684 719 61303 62317 544 680 63058 493 592 616 94 882 64102 434 558 895 65089 252 301 64 439 670 66093 111 202 302 516 662 73 971 73 67335 74 835 68037 352 426 693 69044 689 999 70390 735 863 931 47 71094 113 248 86 306 563 609 873 72059 721 842 48 73594 653 57 772 866 74201 364 514 782 87 75032 187 335 70 422 556 83 785.

76069 80 528 63 794 820 901 77138 54 401 501 628 816 79054 214 318 556 639 721 84 99 948 80064 140 955 81038 148 534 809 82028 130 83398 804 59 935 48 84090 208 322 616 5055 129 86115 600 87153 73 88153 989 89316 517 57 90204 377 997 91036 391 613 778 88 92027 57 217 39 93099 222 349 462 553 94146 76 429 682 836 51 95154 89 201 306 60 93 427 630 840 96109 889 904 97036 954 8144 93 227 309 24 571 610 21 42 99098 158 302 574 100101 99 561 609 709 918 101250 486 638 908 102188 529 857 913 103378 472 758 958 104615 773 916 105106 35 980 106595 796 867 107034 162 91 211 453 556 952 78 108038 60 573 622 865 74 906 10 25 109547 824 110452 681 760 839 933 11100 246 324 453 711 924 56 112167 383 534 819 29 113351 504 761 35.

114028 122 409 692 115245 448 910 116535 50 800 65 117536 916 118262 743 846 968 19028 84 323 75 668 703 80 989 120284 700 805 997 121417 955 122076 88 119 497 500 806 22 58 123043 142 349 962 124477 811 917 56 125163 66 843 126097 257 93 578 850 127163 301 678 748 128643 734 830 129185 130 682 871 131076 139 381 440 902 132087 255 56 81 452 544 605 133008 60 67 403 548 50 993 134102 204 637 834 153081 136180 206 768 99 953 137013 183 88 506 27 64 660 852 82 934 91 138820 139276 619 96 724 906 140026 167 278 141238 58 383 656 755 142090 299 400 10 28 652 944 143031 171 553 831 54 144035 159 229 328 631 860 145046 266 304 77 442 564 685 990 146275 89 391 908 147098 150 216 356 81 775 148032 61 156 67 736 903 98 149052 163 150100 151022 277 430 511 74 800 38

152158 251 900 72 88 153054 [illegible] 293 308 91 515 77 718 970 154283 441 155 366 97 538 156222 512 977 157226 303 430 38 560 158169 87 41 533 785 159611 713 160090 383 614 705 806 68 161222 328 479 604 976 162187 447 68 842 910 163181 355 544 646 999 164085 165155 89 781 896 994 166175 506 864 167661 932 168212 60 912 1900[illegible] 291 605 12 774.

קראנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר! די רייצענדע MARGARETTE SULIVAN און דעם פרעכטיגען אקטיאר און זינגער JOHN BOLES

— ווי אויך —
BARRY NORTON
אין מייסטערווערק א. נ.:

„קוים געכטען...“

פאסצינירענדע דראמע, וואס ענטפלעקט די פרויען-נשמה, איהר ליבע און אפפערונג

Ogłoszenie.

Zarząd m. Łodzi poszukuje czteropokojowego wraz z kuchnią i wszelkiemi wygodami mieszkania, nadającego się na kwaterę oficerską i położonego na I względnie II piętrze.

Oferty z uwidocznieniem ceny najmu oraz pozostałych warunków, jak również załączeniem szkicu orjentacyjnego proponowanego lokalu należy składać bezzwłocznie w biurze Wydziału Gospodarczego przy ul. Narutowicza № 65, pokój № 8.

Łódź, dnia 20 lutego 1934 roku,

ZARZĄD m. ŁODZI.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער-גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליבערס אין גוף, פאר הויקערס אהן פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קנשקעס ווערט ער ברענדיג און שטערבליך. ספעציעלע גאמענע היל-באנדאזשען בעזומיגנע; זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטונגען ספעציעלע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס, ווי אויך קינסטליכע געמעגע פיס.

עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

אכטונג

זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אן פעראינבארטע פון דער קראנקען-קאסע.

הערצליכען דאנק!

[illegible] מיר אלע אונזער הערצליכסטען דאנק דעם גרויסען און איידעלען ארטאפעד. ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, [illegible], פאר זיין האוגרערבעריע און ארטאפעדישע היילונג צו אונזערע זעהר שווערע קראנקען-פעלע האט דיר. ספעצ. ה' י. ר. ממש וואונדער געוויזען דערמיט, וואס [illegible] מעסער-אפעראציע האט ער אונז פאלשטענדיג אויסגעהיילט און אז מיר פיהלען זיך שמערצלאזען און מיר בלייבען איהם בעשטענדיג דאנקבאר און זעהר געבען ערלויבען [illegible] אונזער דאנק-בריף אין דער פרעסע צו פערעפענטליכען.

אלתר משה הפשעס, רב אין אפאטאו, הענריק פיליפ קויטמאן אין לאדז, י. זילבערשפיץ, לאדז, הערמאן ערנארד לעברעכט, לאדז, ד"ר מ. מארגענראטה, עפעלעציע-ריכטער.

וועגן אטרעטיזם און רעוומאטיזם
פון דאנציגער דאקטאר
איז צו ערפאהרען פאמארסקא 19
וואריונגג 30 פון 3 ביז 6

ראשעל-מאשין
[illegible] א 24 פורקע
„באריס“ און בעסטען צושטאנד בולינ צו פער קויפען. ערקונדיגען ווארשא, קופיעצקא 4 וואוינונג 47, פינקעלשטער.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א[...]

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטע שיך-פערקויפער ווערט געברויכט ביי אדערבערג, פיעטר[...] 49 קאווקי 17.

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירט[ע] דאמען-מאגאזין-שניידער אוועקצופאהר[ען] אויף דער פראווינץ. צו ערפאהרען אלס[...] 45 קאשטשושקי 28, ביי אפמאן.

צושניידער צו הויזען נויטיג א[...] 61 נאוואמיעסקא 6, וו. 5.

פערשידענעם

איך באָרג 3000 זל. די פירמ[ע] וועלכע נעמט מיך אן אויף א פאס[טען] אלס בוכהאלטער, ביוראליסט, אינקאסע[נט] רייזענדער א.ד.גל. אפערטען אין אדמ[ינ.] 9 אונטער „בוכהאלטער“ Nr. 68

א געניצט ווילנער ש"ס אין גוט[ען] צושטאנד זוך איך צו קויפען. צו ווענ[דען] 3 זיך טעל. 193-09.

קיין פאלעסטינע! ריזע-הוצא[ה] קויציע און אויסלענדישען פאס, 1250 זלאטעס. אלטמאן, אל. 1 מאי 8 9 פון 11 ביז 1 נאכמ.

א שדכן, וועלכער פערקעהרט [אין] בעסערע הייזער, קען זיך מעלדען 3 מארסקא 20, וו. 2.

צוליב אברייזען צו פערקויפען שלאפצימער, זינגערס א ניי-מאשין א צימער מיט א קיך, זגערזשער 4 12 קוואשניעווסקי.

ראקאלען

אנ'ארט צו שלאפען פאר אינטעל[יגענטע] געגנטע יונגעלייט מיט אלע בעקוועמ[ליכקייטען] ליכקייטען מיט א בעזונדערען איינגא[נג] פאלודניאווא 12, פראנט, 1. שט., וו. 8

נאכט-לעגער, ווי אויך בעזונדע[רע] צימערן צו בעקומען ביי זענדעל, ווסכאדניא 9

Pokój z kuchnią do wynajęcia. Piotrkowska 117, m. 10

ארטאפעדישע אנשטאלט
ר. קאוואלסקי,
11 ליסטאפאד 26, טעל. 132-59

ווי אויך דער זוהן ז. קאוואלסקי, פעטריקאווער 62 טעל. 243-93 — עלטסטער ארטאפעדישער אנשטאלט בע-גרינדעט אין יאהר 1895 עמפפעהלט פאר קראנקע אויף ברוכען, גארסעטען אויף זעמטליכע פערקרימונגען פון רוקען-ביין, אלערליי ארט פראטעזען אויף פיס און הענד, אויף פערשידענע פערקרימונגען, נאך-אפעראציאנס-בויך-פאסען אויף נערקעס, אויף ארויפהאלטען זיך פון מאגען ווי אויך אלערלייע אויף פלאטפוס א. ז. וו.

דער אנשטאלט ווערט אנגעפיהרט אונטער דער פערזענליכער פאכמענישער לייטונג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען פאר געזונט-ליכע אויסקורירונג פון פערעלטערטע פערקרימונגען.

שלאסעריי-ארבייטען,
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מא-שינען-טיילען
פיהרט אויס בילליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט
ביי קערש,
סקווערא 15

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטסטע
היטען
אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו 3.50 געדענקט די אדרעס
„TOLA“
23 Żawadzka 23
II wejście parter.

קאנקורענץ!

שוין פון היינט אן, נאך א גרינדליכען רעמאנט אין מיין פריזיער-אנשטאלט פאר דאמען און הערען
מ. קופקא, לאדז
פאלודניאווא 12 (רוג פילסודסקיעגא) טעל. 119-40

מענער-סאלאן:		דאמען-סאלאן:	
ראזירען מיט קאלאנסקע	15 גר.	שערען	40 גר.
שערען	30 גר.	אנדולאציע	80 גר.
שערען א יונגעל	20 גר.	אנדולאציע מיט שערען	1 זל.
קאפ-וואשען	20 גר.	וואסער-אנדולאציע	
מאסאזש	20 גר.	מיט קאפ-וואשען	1.50 זל.
א חוץ פרייטאג און שבת		מאניקור 30 גר. שבת	40 גר.

בעמערקונג: פרייטאג, שבת און יום-טוב זענען די פרייזען פון ראזירען 20 גר. שערען 40 גר. אין דאמען-סאלאן זענען די פרייזען פרייטאג, שבת און יום-טוב עטוואס געהעכערט.

דער דאמען- און הערען- סאלאן ווערט געפיהרט דורך די בעסטע פאכמענישע קרעפטען.

ערשטקלאסיגע בעדינונג! ביטע קומט און איבערצייגט אייך!

די שענסטע דרוק-ארבייט
ווערען אויסגעפירט
אין דער דרוקעריי

בראמבערג און בוים
פילסודסקיעגא 55 (פראנט)

ווי צ.ב.ש. רעכנונגען, בריפבויגען, קוויטאנציעס, שטרימפף-באנדעראלען, עטיקעטען, חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, א.א. פינקטליך און סאליד אויסגעפערטיגט.

-קמח של פסח-
„ALASKA“ i „KRÓLEWSKA“
עמפפעהלט
Toruński Młyn Parowy
Leopold Rychter
TORUŃ
פערקויף-שטעלע
W ŁODZI
ul. NOWOMIEJSKA 4, tel. 101=74.

כירורגישער קאבינעט
D. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפעטרונקעס, היילט רשילאקעס א.א.וו. קומט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
פיליעהריגער אסיסטענט אויף K. Ch. אשוראקו זלאטען
Spec. Chirurgja Kostna
(צובראכענע און אויסגעלענקטע ביינער)
D=ra STERLINGA 22
telefon 174-42. (גאוויע-טארנאווא)

Mentopinol-Glob
א מיטעל געגען סוכאטעס, אסטמע און לידען פון אטעם-וועגען
„Uniwersal“
היילט רעומאטיזם און אלערליי נערווען-ווייטאגען.
„Hebrolin“
א מיטעל געגען רישאיעס, ענזעמע און הויט-שיילונג.
Bobo - Glob
פודער פאר קינדער.
Proszek „Glob“
בעזייטיגט קאפ-וועהטאג.
עמפפעהלט
Laboratorjum przy Aptece
Dr. Far. ST. TRAWKOWSKIEJ
w ŁODZI.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
וועלכער נעהמט אן אין „משמרת החולים“ נעהמט אן פריוואט
זגערזשער 1 (אטנכנגג פון מארק 15)
טעל. 123-47. נעהמט אן פון 6—8 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 — 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med.
WIKTOR MILLER
choroby wewnętrzne,
spec. CHOR. REUMATYCZNE
przeprowadził się
AL. KOŚCIUSZKI 13
przyjmuje 5—6. Leczn. Vita 12—1.
Tel. 146-11.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער
קאליגראף ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס. די ערגסטע צובראכענע האנדשריפט ווערט אויסגעבעסערט אויף דער שענסטער ביוראווע שריפט. אויך ווערטאויסנ עלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 20 טעג, אפילו דעם וואס קאן גארנישט שרייבען.
זאוואדזקא 19, פראנט, 1-טער שט.

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. גארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

Dr. med.
I. Gajst
האט זיך איבערגעצויגען אויף
זגערזשער 40, טעל. 119-45
נעמט אן פון 10 ביז 11 און פון 5—6 אוו.

[...]ער'ן אינהאלט און פער[...] מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נ' י' ש' ט' פעראנט-ווארטליך. די אדמיג. איז אפען טעגליך און פייגאכט.

[...]ענדערען נישט [...]ינהאלט פון [...]ליכען נישט אנאנס אדער דעם אנאנס

מעהלען, וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט-שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מיטעלווארט משום — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט-שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . —60 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . —16
אויבער דער שטאם 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.